

Rechtbank van eerste aanleg te Gent, vonnis van 9 september 2009

Koopovereenkomst – Internationale bevoegdheid – Artikel 5, § 1, tweede lid WIPR – Woonplaats medeverweerder – Artikel 8, 1° – Vordering tot vrijwaring of tot tussenkomst – Niet-conformiteit – CISG – Artikelen 35, 45 en 74 – Verjaring – Verjaringsverdrag – Overgangsbepalingen – Lex contractus – EVO-Verdrag – Artikel 4.2 – Recht van de staat Tennessee – Rechtstreekse vordering – Overgang contractuele rechten – Lex contractus – Recht van de staat Tennessee – Onrechtmatige daad – Lex loci delicti commissi – Artikel 3, eerste lid BW (oud) – Recht van de staat Tennessee of Arkansas

Contrat de vente – Compétence internationale – L'article 5, § 1, deuxième alinéa CDIP – Le domicile d'un co-défendeur – L'article 8, 1° – Demande en garantie ou en intervention – Non-conformité – CVIM – Les articles 35, 45 et 74 – La prescription – Convention sur la prescription – Dispositions transitoires – Lex contractus – Convention de Rome – L'article 4.2 – Le droit de l'état du Tennessee – L'action directe – La transmission des droits contractuels – Lex contractus – Le droit de l'état du Tennessee – L'acte illégitime – Lex loci delicti commissi – L'article 3, premier alinéa du Cc (ancien) – Le droit de l'état du Tennessee ou de l'Arkansas

In de zaak A.R. 03/4102/A van:

1. De heer ..., ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... wonende te ...
2. De ... vennootschap naar Nederlands recht, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor ... onder het nummer ... met zetel te ...
3. De heer ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... wonende te ...
4. De heer ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... wonende te
5. De heer ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... wonende te ...
6. De ... ingeschreven in de Kruispuntbank van ondernemingen onder het nummer ... met zetel te ...
7. De heer ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... wonende te ...

eisers op hoofdeis, vertegenwoordigd door Mr. ... advocaat met kantoor te ...

TEGEN :

1. De heer ... wonende te ...

eerste verweerder op hoofd- en tusseneis, vertegenwoordigd door ...; advocaat met kantoor te

2. De heer ... wonende te ...

tweede verweerder op hoofdeis, vertegenwoordigd door Mr. ... advocaat met kantoor te ...

3. De ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... met zetel te ...

derde verweerder op hoofd- en tusseneis, vertegenwoordigd door Mr. Advocaat met kantoor te

En van :

De heer ... wonende te

Eiser in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, vertegenwoordigd door Mr. ...; advocaat met kantoor te ...

TEGEN:

De ... voorheen de ...; ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... met zetel te ...

Verweerder in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, vertegenwoordigd door ... advocaat met kantoor te ...

En van:

De ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... met zetel te ...

Eiseres in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, vertegenwoordigd door Advocaat met kantoor te ...

TEGEN:

De ... voorheen de ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... met zetel te ...

Verweerder in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, vertegenwoordigd door Mr. ... advocaat met kantoor te ...

En van :

De ... voorheen de ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ..., met zetel te ...

Eiseres in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, vertegenwoordigd door Mr...., advocaat met kantoor te ...

TEGEN:

... vennootschap naar het recht van de ... met zetel te ... geregistreerd onder het nummer ...

Verweerder in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, vertegenwoordigd door Mr. ... advocaat met kantoor te

Mede in zake :

1. De heer ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... wonende te ...

eerste vrijwillig tussenkomende partij, eiser op tusseneis, vertegenwoordigd door Mr. ..., advocaat met kantoor

2. De heer ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... wonende te

tweede vrijwillig tussenkomende partij, eiser op tusseneis, vertegenwoordigd door Mr. advocaat met kantoor te;

3. De ..., ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... met zetel te ...

derde vrijwillig tussenkomende partij, verweerster op tusseneis, vertegenwoordigd door ... advocaat met kantoor te ...

EN IN DE ZAAK A.R. 03/4187/A

VAN:

De heer ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... wonende te ...

eiser, vertegenwoordigd door Mr ..., advocaat met kantoor te ...

TEGEN:

De ... ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer ... met zetel te ...

verweerster, vertegenwoordigd door Mr., advocaat met kantoor te ...

Vonnist de rechtbank als volgt:

I. RECHTSPLEGING

De zaak A.R. 03/4102/A werd ingeleid bij dagvaarding, betekend op 3 oktober 2003.

De zaak A.R. 03/4187/A werd ingeleid bij dagvaarding, betekend op 10 oktober 2003.

Op de openbare terechtzitting van de 16de kamer van deze rechtbank d.d. 27 oktober 2003 werden de zaken A.R. 03/4102/A en A.R. 03/4187/A reeds samengevoegd.

Bij verzoekschrift tot vrijwillige tussenkomst, neergelegd op 29 oktober 2003, heeft de heer ... verzocht om akte te nemen van zijn vrijwillige tussenkomst.

Bij verzoekschrift tot vrijwillige tussenkomst neegelegd ter griffie op 13 november 2003, heeft ook de heer ... verzocht om akte te nemen van zijn vrijwillige tussenkomst.

Bij dagvaarding in gedwongen tussenkomst en vrijwaring, ten verzoeken van de heer ... betekend op 12 maart 2004, werd de ... gedagvaard in gedwongen tussenkomst en vrijwaring.

Bij verzoekschrift tot vrijwillige tussenkomst, neergelegd ter griffie op 23 maart 2005, heeft ook de ... verzocht om akte te nemen van haar vrijwillige tussenkomst.

Bij dagvaarding in tussenkomst en vrijwaring, ten verzoeken van de ... betekend op 28 april 2005, werd de N.V.(andermaal) gedagvaard in tussenkomst en vrijwaring.

Bij dagvaarding in tussenkomst en vrijwaring, ten verzoeken van de N.V. ... betekend op 28 juni 2005, werd ook ... vennootschap naar het recht van de Verenigde Staten, gedagvaard in tussenkomst en vrijwaring.

Bij beslissing van de voorzitter van deze rechtbank d.d. 30 juli 2007 werden de samengevoegde zaken A.R. 03/4102/A en A.R. 03/4187/A verzonden naar de 1ste kamer van deze rechtbank.

De partijen werden gehoord op de openbare terechtzitting van deze rechtbank en kamer d.d. 27 mei 2009, waarna de debatten werden gesloten en de zaak in beraad werd genomen.

De rechtbank heeft kennis genomen van het dossier van de rechtspleging en van de door de partijen neergelegde stukken.

II. FEITEN EN VORDERINGEN

1. De heer ..., de ..., de heer ..., de heer ..., de heer ..., de ..., de heer ..., de heer ... en de heer (hierna genoemd: de eisers) zijn professionele bloemisten, meer bepaald *azaleatealers*.

Als zodanig hebben zij zich allen een zelfde fytofarmaceutisch product aangeschaft, genaamd "OFF-SHOOT-O", waarmee zij de door hen gekweekte azaleaplanten hebben besproeid. Het betreft meer bepaald een *groeieregulator*, bedoeld om de azaleaplanten af te toppen ("in te snijden") door het chemisch verbranden van de groeipunten.

De eisers voeren aan dat zij in het voorjaar van 2001, nadat zij de door hen gekweekte planten met het product "OFF-SHOOT-O" hadden behandeld, geconfronteerd werden met nagenoeg identieke vormen van *schade* aan hun planten, waaronder groeistoornis, bladverkleuring en abnormale scheutvorming - met de onverkooptbaarheid van de aangetaste planten tot gevolg.

Volgens de eisers was deze schade te wijten aan de behandeling van hun planten met de door hen aangeschafte bussen "OFF-SHOOT-O", dat zij dan ook als een *gebrekkig product* beschouwen. Zij wensen thans vergoeding te bekomen van de schade die zij hierdoor hebben geleden.

2. De ..., de heer ..., de heer ..., de heer ..., de heer ... en de heer ... hadden de bewuste bussen "OFF-SHOOT-O" aangekocht bij de heer ..., destijds groothandelaar in dergelijke producten.

De heer ... en de heer ... hadden dit product aangekocht bij de ...

De heer ... verklaarde aanvankelijk dat hij het product had aangekocht bij de ... Deze vennootschap werd inmiddels ontbonden en vereffend. De heer ... is de voormalige afgevaardigd bestuurder van de ... In de notariële akte van ontbinding en vereffening, verleden op 30 december 2002, heeft hij zich er onvoorwaardelijk toe verbonden om "alle eventuele nog niet gekende passiva voor zijn rekening te nemen".

Na de inleiding van de zaak A.R. 03/4102/A door betekening van de (eerste) dagvaarding d.d. 3 oktober 2003, is evenwel gebleken dat de heer ... zijn bussen "OFF-SHOOT-O" in werkelijkheid had aangekocht bij de

Ook de ... en de ... hadden, als kleinhandelaars, het product "OFF-SHOOT-O" aangekocht bij de heer, groothandelaar.

De ... is de verzekeraar professionele aansprakelijkheid van de

3. De heer heeft, op zijn beurt, het product “OFF-SHOOT-O” ingekocht bij de ... thans de ... zijnde de invoerder en verdeler van dit product in België.

De ..., thans de ... heeft het product “OFF-SHOOT-O” ingevoerd uit de Verenigde Staten, na aankoop bij ..., gevestigd te ... Het product werd door deze laatste geleverd in verzegelde bussen (gallons) van 3,8 liter, bestemd voor de detailverkoop.

Het lot “OFF-SHOOT-O” dat door de ... thans de ... uit de ... werd ingevoerd, werd naar verluidt vervaardigd en verpakt door een andere firma, met name ... in haar fabriek te ...

In hooforde betwisten de verschillende opeenvolgende verkopers, ieder voor zich, alle aansprakelijkheid. In ondergeschikte orde spreken zij telkens de eigen verkoper, de invoerder en/of de producent aan in vrijwaring.

4. Bij beschikkingen van de voorzitter van de rechtbank van koophandel te Gent, zetelend in kortgeding, d.d. 10 oktober 2001, gewezen in de zaken aldaar gekend onder de nummers K 84/01, K 85/01 en K 86/01, werd een college van deskundigen aangesteld, samengesteld uit de heer ir. ..., de heer prof. dr. ir. ... en de heer ... met opdracht om het hierboven bedoelde schadegeval onderzoeken.

In hun (eensluidende) eindverslagen d.d. 23 december 2004, neergelegd ter griffie van de rechtbank van koophandel op 29 december 2004, kwam het college van deskundigen tot het volgende besluit:

“Samenvattend kon het college documentair nagaan dat één lot Off-Shoot-O geproduceerd en afgevuld in opdracht van ... bij ... in de Verenigde Staten en in afgesloten plastieken bussen verpakt in kartonnen dozen verscheept werd naar België en via de invoerder ... thans ... ongewijzigd via de alleenverkoper ... en enkele tussenhandelaren, ... en... verkocht werd aan en vaak geleverd bij meerdere azaleatellers. Er bleek bij sommige telers schade op te treden, deels voorwerp van deze expertise.

Het college kon in een oriënterende proef met resten van bewaarde spuitoplossing opnieuw gelijkaardige shadesymptomen simuleren. In een ruimere wetenschappelijke praktijkproef met herhalingen en vooral spuitoplossing uit nog verzegelde ongeopende gallons Off-Shoot-O, toegepast zowel onder glas als buiten, gaven bepaalde monsters geen schade, andere wel. Naast de onmiddellijke gewenste verbranding van groeitopjes bleken de bespoten azalea's na een tweetal weken dan lichter te kleuren en een groeistilstand te vertonen, waarna massaal zijscheutjes ontstonden. Dit is geen normaal effect en trad op in gradaties. Het college besluit niet tot enige invloed van potgrond, water of andere fytofarmaceutische producten.

Aldus besluit het college dat de oorzaak van de schade aan azaleaplanten ligt in het product Off-Shoot-O. Dat is gebleken uit de biologische proeven, aangezien bepaalde bussen steeds schade gaven, terwijl andere parameters gelijk waren.

Qua scheikundige eigenschappen voldeden de onderzochte monsters aan weinig veeleisende specificaties. Een schadelijk residu werd niet gevonden via de chemische laboratoriumonderzoeken, enkel kleinere verschillen, die niet abnormaal zijn voor een product bestaande uit natuurlijke grondstoffen.

Als mogelijk scenario schuiven de deskundigen een contaminatie naar voor in de afvulfase van Off-Shoot-O, omdat dergelijke verontreiniging mogelijk is vanwege het hoge oplossend vermogen van Off-Shoot-O-bestanddelen en omdat de deskundigen dergelijk verontreinigingspatroon meenden te kunnen vaststellen en omdat de gekregen informatie van het productieproces geen uitsluitsel biedt bij gebrek aan sluitende traceerbaarheid. De fabrikant liet weten enkel meststoffen en gelijkaardige Off-Shoot-producten op die installatie verwerkt te hebben, hetgeen het college niet kan verifiëren.

De schaderaming, op basis van de vaststellingen, voor 3 rolnummers totaliseert 340.704,23 EUR." (verslag, p. 51).

5. De hoofd- en tussenvorderingen van de heer ..., de ..., de heer..., de heer..., de heer ..., de ... en de heer... strekken ertoe om:

- de ..., de ..., de heer ... sic – lees: ... en de ... in solidum, minstens hoofdelijk en de ene bij gebreke van de andere, te horen veroordelen tot betaling van:

* aan de heer ... de som van 22.781,41 euro (schadevergoeding) + 1.399,30 euro (teruggave aankoopprijs) = 24.180,71 euro, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 7 % *sedert 1 juni 2001* (dagvaarding in kortgeding) [zie *motiverend* gedeelte syntheseconclusie, p. 28] dan wel *sedert 31 augustus 2001* (dagvaardingen in kort geding) [zie *beschikkend* gedeelte syntheseconclusie, p. 31] tot de dag der algehele betaling;

- de ... en de heer ... in solidum, minstens hoofdelijk en de ene bij gebreke van de andere, te horen veroordelen tot betaling van:

* aan de ... de som van 74.190,00 euro (schadevergoeding) + 5.101,65 euro (teruggave aankoopprijs) = 79.291,65 euro,

* aan de heer ... de som van 52.749,39 euro (schadevergoeding) + 680,22 euro (teruggave aankoopprijs) = 53.429,61 euro,

* aan de heer ... de som van 28.259,86 euro (schadevergoeding) + 816,26 euro (teruggave aankoopprijs) = 29.076,12 euro,

* aan de ... de som van 54.438,91 euro (schadevergoeding) + 2.040,66 euro (teruggave aankoopprijs) = 56.479,57 euro

* aan de heer ... de som van 17.253,89 euro (schadevergoeding) + 3.673,19 euro (teruggave aankoopprijs) = 20.927,08 euro,

(telkens) te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 7 % *sedert 1 juni 2001* (dagvaarding in kortgeding) [zie *motiverend* gedeelte syntheseconclusie, p. 28] of *sedert 31 augustus 2001* (dagvaardingen in kort geding) [zie *beschikkend* gedeelte syntheseconclusie, p. 31] tot de dag der algehele betaling;

- de ... en de ... in solidum, minstens hoofdelijk en de ene bij gebreke van de andere, te horen veroordelen tot betaling van:

* aan de heer ... de som van 17.510,70 euro (schadevergoeding) + 1.496,48 euro (teruggave aankoopprijs) = 19.007,18 euro, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 7 % *sedert 1 juni 2001* (dagvaarding in kortgeding) [zie *motiverend* gedeelte syntheseconclusie, p. 28] of *sedert 31 augustus 2001* (dagvaardingen in kort geding) [zie *beschikkend* gedeelte syntheseconclusie, p. 31] tot de dag der algehele betaling,

Tevens wordt gevraagd om de hierna volgende partijen te veroordelen tot de hierna volgende gedingkosten :

- de ..., de ..., de heer ... en de ...

* aan de ... de kosten van dagvaarding in kortgeving, begroot op 316,31 euro, en de rechtsplegingsvergoeding in kortgeding, begroot op 208,23 euro;

- de ... en de heer

* aan de ... en de heer ... de kosten van dagvaarding in kortgeding, begroot op 283,74 euro, en de rechtsplegingsvergoeding in kortgeding, begroot op 208,23 euro;

- de ... en de ...

* aan de heer ... de kosten van dagvaarding in kortgeding, begroot op 333,77 euro, en de rechtsplegingsvergoeding in kortgeding, begroot op 208,23 euro.

- de ..., de ..., de heer ..., de heer ... en de heer ...

* aan de heer ..., de ... de heer ... de ... de heer ..., de ... en de heer ..., de kosten van dagvaarding ten gronde, begroot op 360,70 euro, de rechtsplegingsvergoeding ten gronde, begroot op 356,97 euro, de kosten van de expertise, begroot op 32.032,12 euro, en de aanvullende rechtsplegingsvergoeding expertise, begroot op 59,49 euro.

Tot slot wordt gevraagd om het vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, niettegenstaande alle verhaal of rechtsmiddel en zonder borgstelling of kantonnement.

6. De tussenvordering van de heer ... strekt ertoe om de heer ... de ... en ... in solidum, minstens hoofdelijk en de ene bij gebreke van de andere, te horen veroordelen tot (terug)betaling van de aankoopprijs van het product "OFF-SHOOT-O" ten bedrage van 1.904,62 euro en het bedrag van 22.178,24 euro ten titel van schadevergoeding, meer de moratoire intresten vanaf 16 juni 2001 dan wel in subsidiaire orde vanaf 1 juni 2001 en de gerechtelijke intresten op de beide bedragen vanaf 29 oktober 2003 (datum vrijwillige tussenkomst) tot de datum van effectieve betaling.

Tevens wordt gevraagd om de heer ... de ... en ... in solidum, minstens hoofdelijk en de ene bij gebreke van de andere, te veroordelen tot de kosten van het geding, aan de zijde van de heer ... vast te stellen op de rechtsplegingsvergoeding in kortgeding, begroot op 237,98 euro, plus de aanvullende rechtsplegingsvergoeding, begroot op 60,73 euro, de rechtsplegingsvergoeding ten gronde, begroot op 2.000,00 euro, en de expertisekosten, begroot op 4.306,55 euro.

Tot slot wordt gevraagd om het vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling en met uitsluiting van de mogelijkheid tot kantonnement.

7. De tussenvordering van de heer ... strekt ertoe om:

- de overeenkomst gesloten tussen de heer ... en de ... inzake de aankoop van 6 gallons "OFF-SHOOT-O" (factuur nr. 4061 d.d. 31.05.2001) te horen ontbinden in het nadeel van de ...

- de ..., de heer ..., de ... en ... solidair, zonet in solidum, de ene bij gebreke van de andere te horen veroordelen tot het terugbetalen aan de heer ... van de aankoopprijs van het product "OFF-SHOOT-O" ten bedrage van 364,40 euro, meer de vergoedende intresten vanaf 30 juni 2001 en de gerechtelijke intresten op hoofdsom en vergoedende intresten samen vanaf 13 november 2003 tot de datum van effectieve betaling;

- de ..., de heer ..., de ... en ... solidair, zonet in solidum, de ene bij gebreke van de andere te horen veroordelen tot het betalen aan de heer ... van het bedrag van 51.441,48 euro ten titel van schadevergoeding, meer de vergoedende intresten vanaf 1 juni 2001 en de gerechtelijke intresten op hoofdsom en vergoedende intresten samen vanaf 13 november 2003 tot de datum van effectieve betaling.

Tevens wordt gevraagd om de ..., de heer ... de ... solidair, zonet in solidum, de ene bij gebreke van de andere, te veroordelen tot alle kosten van het geding, aan de zijde van de heer ... vast te stellen op de helft van de kosten van dagvaarding in kortgeding, begroot op 166,89,73 euro (sic), de rechtsplegingsvergoeding in kortgeding, begroot op 237,98 euro, de aanvullende

rechtsplegingsvergoeding expertise, begroot op 60,73 euro, de rechtsplegingsvergoeding ten gronde, begroot op 3.000,00 euro, en de expertisekosten, begroot op 4.306,55 euro.

Tot slot wordt gevraagd om het vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, niettegenstaande alle verhaal en zonder de mogelijkheid tot borgstelling noch kantonnement.

8. De heer ... vraagt, in hoofdorde, om elke vordering lastens hem af te wijzen als *onontvankelijk*, minstens als *ongegrond*.

Ondergeschikt, voor zover enige vordering lastens hem gegrond zou worden verklaard, vraagt de heer ... om de vorderingen tot vergoeding te herleiden zoals uiteengezet in conclusie, en stelt de heer ... ook een tussenvordering in die ertoe strekt om de ... en ... solidair, in solidum, minstens de ene bij gebreke van de andere, te horen veroordelen tot *vrijwaring* van de heer ... voor alle sommen waartoe hij zou worden veroordeeld, zowel in hoofdsom als intresten als kosten.

Ten slotte wordt gevraagd om de vrijwillig tussenkomende partij, de heer ... en de eisers op hoofdvordering, ondergeschikt de ... en ... solidair, in solidum, de ene bij gebreke van de andere, te veroordelen tot de kosten van het geding, aan de zijde van de heer ... vast te stellen op de rechtsplegingsvergoeding “eerste aanleg” (sic), begroot op 7.000,00 euro, de rechtsplegingsvergoeding kortgeding, begroot op 356,97 euro, en de aanvullende rechtsplegingsvergoeding, begroot op 59,49 euro.

9. De heer ... vraagt om de vordering van de heer ... lastens hem *onontvankelijk* te verklaren, en de heer ... te veroordelen tot de kosten van het geding, in hoofde van de heer ... begroot op 2.000,00 euro.

De ... vraagt om de vordering van de heer ... lastens haar af te wijzen als *ongegrond*, en de heer ... te veroordelen tot de kosten van het geding, in hoofde van de ... vast te stellen op de basisrechtsplegingsvergoeding ten gronde, begroot op 2.000,00 euro, en de rechtsplegingsvergoeding kortgeding, begroot op 1.200,00 euro.

Minstens wordt door de ... gevraagd om de vordering van de heer ... te herleiden zoals gevraagd in conclusie.

Daarnaast stelt de ... ook een tussenvordering in die ertoe strekt om, “in ieder geval” [sic – lees : *in ondergeschikte orde*], de ..., de heer ..., de ... en solidair, minstens in solidum te horen veroordelen om haar te *vrijwaren* voor iedere veroordeling, in hoofdsom, intresten en kosten, waartoe de ... zou worden veroordeeld.

Tot slot wordt gevraagd om de ..., de heer ..., de ... en ... te veroordelen tot de kosten van het geding, in hoofde van de ... vast te stellen op de basisrechtsplegingsvergoeding ten gronde, begroot op 2.000,00 euro, en de rechtsplegingsvergoeding kortgeding, begroot op 1.200,00 euro.

10. De ... vraagt om de vordering van de eisers lastens *onontvankelijk* te verklaren, zoniet als *ongegrond* af te wijzen.

Tevens stelt de ... een tussenvordering in, die ertoe strekt om de heer ..., de ... en ... solidair, zoniet in solidum te veroordelen om haar te *vrijwaren*, in hoofdsom, alle intresten en alle kosten waartoe zij zou worden veroordeeld.

Tot slot vraagt de ... om de heer ..., de ... en ... te veroordelen tot de kosten van het kortgeding, de kosten van het deskundig onderzoek en de kosten ten gronde, aan de zijde van de ... vast te stellen op de rechtsplegingsvergoeding in kortgeding, begroot op 242,94 euro, de kosten van dagvaarding in gedwongen tussenkomst, begroot op 191,40 euro, de rechtsplegingsvergoeding, begroot op 2.500,00 euro.

11. De ... vraagt, in hoofdorde, om de (tussen)vorderingen ten aanzien van haar ontvankelijk te verklaren doch af te wijzen als manifest *ongegrond*, en de eisers in gedwongen tussenkomst te veroordelen tot de gedingkosten gevallen aan de zijde van de ... vast te stellen op de kosten van het verzoek tot verkorting van termijnen, begroot op 51,94 euro, de kosten van de grossen van de beschikking tot verkorting van termijnen, begroot op 11,38 euro, de kosten van dagvaarding in gedwongen tussenkomst in kortgeding, begroot op 1.267,28 euro, de kosten van dagvaarding in gedwongen tussenkomst ten gronde, begroot op 1.604,14 euro, de rechtsplegingsvergoeding kortgeding, begroot op 208,23 euro, de aanvullende rechtsplegingsvergoeding, begroot op 59,49 euro, en de rechtsplegingsvergoeding "eerste aanleg" (sic), begroot op 7.000,00 euro.

Subsidiar vraagt de ... om de vorderingen ontvankelijk te verklaren doch slechts ten dele gegrond, en de vorderingen tot vergoeding te herleiden zoals vooropgesteld in conclusie.

Tevens stelt de ... een tussenvordering in tegen ... die ertoe strekt om deze laatste te horen veroordelen tot integrale vrijwaring van de N.V. ..., zowel in hoofdsom als intresten als kosten.

12. ... vraagt de rechtbank - letterlijk - om:

"In hoofdorde:

Zich onbevoegd te verklaren om kennis te nemen van het geschil versus concludante, nu concludante conform de commercial clause, ressorteert onder de bevoegdheid van de Federale Instanties van de Verenigde Staten, laat staan van de staat Arkansas.

Minstens te zeggen voor recht dat 'Amerikaans Federaal recht', laat staan het recht van de staat Arkansas dient toegepast te worden.

Subsidiarlijk:

Indien de rechtbank zich toch bevoegd zou verklaren, dienen minstens de bepalingen van het Weens Koopverdrag te worden toegepast op huidige casus en is de vordering versus concludante conform artikel 39.2 van het Weens Koopverdrag verjaard.

Volgens de wettelijke bepalingen van het Weens Koopverdrag is het product niet gebrekkig.

Nog meer subsidiarlijk, te zeggen voor recht dat de vordering, die gesteld is op grond van verborgen gebreken laattijdig werd geformuleerd voor de rechtbank en niet conform is met de wettelijke bepalingen van artikel 1648 BW.

Minstens te zeggen voor recht dat het hier gaat over een 'onnaspeurbaar gebrek'.

En uitspraak doende over de verschillende rechtsvorderingen die geformuleerd werden op verschillende grondslagen:

Te zeggen voor recht dat op basis van de productaansprakelijkheid de Wet van 25.02.1991 concludante niet kan aangesproken worden, al evenmin op contractuele basis, behoudens dan wat ... betreft.

Uitspraak doende over de vordering, gesteld in artikel 1382 BW-1384 BW, te zeggen voor recht dat de eisende partijen en de vrijwillig tussenkomende partijen falen in hun bewijsplicht, te weten, het bewijs van fout en causaal verband, en of vermoeden van fout.

Uitspraak doende over de vordering in vrijwaring van de concludente versus ... deze ontvankelijk en gegrond te verklaren en haar te veroordelen om concludante te vrijwaren tegen elke uitspraak in rechte, intresten en bijhorigheden, inclusief, RPV die lastens haar zal worden gelegd.

... en/of alle partijen, die tegen concludante een vordering stelden, de veroordelen, ieder in betaling van een rechtsplegingsvergoeding, groot 5.000 EUR. "

Kortom, ... betwist, in hoofdorde, de *internationale bevoegdheid* van de rechtbank om van de vorderingen lastens haar kennis te nemen, ondergeschikt vraagt zij om alle lastens haar ingestelde vorderingen af te wijzen als *ongegrond*, en stelt zij tevens een *tussenvordering in vrijwaring* in tegen de ...

13. De ... ten slotte vraagt, in hoofdorde, om de vordering tot schadevergoeding uitgaande van de heer... lastens de ... en de ... *onontvankelijk* te verklaren, minstens *ongegrond*.

In ondergeschikte orde vraagt de ... om te zeggen voor recht dat zij niet gehouden is dekking te verlenen aan haar verzekerde, de ... en de tussenvordering van de ... lastens de ... derhalve af te wijzen als *ongegrond*.

Ondergeschikt stelt de ... een tussenvordering in, die ertoe strekt om de ... te horen veroordelen tot *vrijwaring* van de ... voor alle bedragen die zij zou gehouden zijn te betalen aan de schadelijgende partijen.

In (meer) ondergeschikte orde, voor zover de ... zou veroordeeld worden tot betaling, stelt de ... een (tweede) tussenvordering in, die ertoe strekt om de heer ..., de ... en *solidair*, minstens in *solidum*, minstens de ene bij gebreke van de andere, te horen veroordelen tot *vrijwaring* van de ... voor alle bedragen die zij zou gehouden zijn te betalen.

Tot slot wordt gevraagd om de heer ... ondergeschikt de heer ... en ... in *solidum*, minstens hoofdelijk en de ene bij gebreke van de andere, te veroordelen tot de kosten van het geding, aan de zijde van de ... vast te stellen op de rechtsplegingsvergoeding voor de hoofdvordering, de rechtsplegingsvergoeding voor de dekkingsvordering, en de rechtsplegingsvergoeding voor de (drie) vrijwaringsvorderingen, telkens begroot op 2.500,00 euro (voor elk).

III. BEOORDELING

A. ALGEMEEN

i) samenvoeging

1. Rechtsvorderingen kunnen als samenhangende zaken worden behandeld, wanneer zij onderling zo nauw verbonden zijn dat het wenselijk is ze samen te behandelen en te berechten, teneinde oplossingen te vermijden die onverenigbaar kunnen zijn wanneer de zaken afzonderlijk worden berecht (zie art. 30 Gerechtelijk Wetboek).

Op de openbare terechtzitting van de 16de kamer van deze rechtbank d.d. 27 oktober 2003 werd reeds beslist om de zaak A.R. 03/4102/A en de zaak A.R. 03/4187/A *samen te voegen*.

Voorzover nodig, zal deze beslissing tot samenvoeging bij onderhavig vonnis worden bekrachtigd, meer bepaald in die zin dat de (jongste) zaak A.R. 03/4187/A wordt gevoegd bij de (oudste) zaak A.R. 03/4102/A.

ii) internationale bevoegdheid

2. ..., vennootschap naar het recht van de Verenigde Staten en gevestigd te Memphis in de staat Tennessee, betwist de *internationale bevoegdheid* (beter: *rechtsmacht*) van deze rechtbank om kennis te nemen van de tegen haar ingestelde vorderingen.

Tussen de Verenigde Staten en België werd vooralsnog géén *bi- of multilateraal verdrag* gesloten tot regeling van de rechterlijke bevoegdheid "voor internationale gevallen" als het onderhavige. De kwestie of deze rechtbank *internationaal bevoegd* is om kennis te nemen van de vorderingen ingesteld tegen ... dient dan ook te worden opgelost volgens de regels het *eigen* (Belgisch) internationaal privaatrecht.

Het beroep van ... op de zgn. "commercial clause", is bijgevolg volkomen onterecht. In zoverre ... op die manier verwijst naar artikel I, sectie 8, lid 3 van de Grondwet van de Verenigde Staten, krachtens hetwelk het Congres bevoegd is voor de handel met vreemde staten, moet overigens worden opgemerkt dat deze constitutionele bepaling geen uitstaans heeft met de (internationale) bevoegdheid van de Amerikaanse rechtbanken, zelfs niet met de toepasselijkheid van het Amerikaans recht, maar louter de *interne bevoegdheidsverdeling* tussen de federale staat en de (deel)staten betreft.

Hoe dan ook zal een Belgische rechtbank géén toepassing (kunnen) maken van de Grondwet van de Verenigde Staten - of van welke regel van *Amerikaans* internationaal privaatrecht ook. De rechtbank zal haar internationale bevoegdheid, bij gebreke van toepasselijk bi- of multilateraal verdrag, uitsluitend toetsen aan de regels van het *eigen* (Belgisch) internationaal privaatrecht.

3. Alle (tussen)vorderingen tegen ... werden pas ingesteld nadat deze laatste door de ... was gedagvaard in gedwongen tussenkomst en vrijwaring. Dit is geschied bij dagvaarding betekend *op 28 juni 2005*. Al deze (tussen)vorderingen werden derhalve ingesteld ná de inwerkingtreding van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht, ingevoerd bij Wet van 16 juli 2004, *B.S. 27 juli 2004*, p. 57344 (hierna: W.I.P.R.) *op 1 oktober 2004* (zie art. 140, eerste lid W.I.P.R.).

De internationale bevoegdheid van deze rechtbank om kennis te nemen van de (tussen)vorderingen tegen ... moet derhalve worden beoordeeld *volgens de bepalingen van het W.I.P.R.* (zie art. 126, § 1 W.I.P.R.).

4. De rechter bij wie de zaak aanhangig is gemaakt, onderzoekt *ambtshalve* zijn internationale bevoegdheid (zie art. 12 W.I.P.R.).

Dit is logisch, aangezien de vraag naar de (internationale) rechtsmacht van de gevatte rechter *de openbare orde raakt*.

Om diezelfde reden kan ook geen rekening worden gehouden met de bewering dat ... ten tijde van de procedure in kortgeding en/of tijdens de daaropvolgende expertise, de internationale bevoegdheid van de Belgische instanties (nog) niet zou hebben betwist. Immers, indien de Belgische rechtbanken werkelijk géén (internationale) rechtsmacht zouden hebben om kennis te nemen van de huidige vorderingen (ten gronde) die tegen ... werden ingesteld, dan kon en kan de laatstgenoemde dit gebrek aan rechtsmacht *te allen tijde* opwerpen.

Dat ... de (per hypothese ontbrekende) internationale bevoegdheid van de Belgische rechtbanken a.h.w. reeds "impliciet aanvaard" zou hebben, is dan ook uit den boze.

5. In principe zijn de Belgische rechters (slechts) bevoegd indien de *verweerder* bij de inleiding van de vordering zijn *woonplaats* (statutaire zetel) of *gewone verblijfplaats* (voornaamste vestiging) *in België* heeft (zie art. 5, § 1, lid 1 W.I.P.R. samen met art. 4, § 1, 2° en § 2, 2° W.I.P.R.).

... is gevestigd te Memphis in de staat Tennessee in de Verenigde Staten. Zij heeft géén zetel of vestiging in België (niet betwist).

6. Echter, indien er *verschillende verweerders* zijn, zijn de Belgische rechters (toch) bevoegd indien *één van hen* zijn woonplaats of gewone verblijfplaats in België heeft, tenzij de vordering slechts werd ingesteld om een gedaagde te onttrekken aan de rechter van zijn woonplaats of zijn gewone verblijfplaats in het buitenland (zie art. 5, § 2, lid 2 W.I.P.R.).

Daarenboven is een Belgische rechter die bevoegd is om kennis te nemen van een vordering, eveneens bevoegd om kennis te nemen van een *vordering tot vrijwaring of tot tussenkomst*, tenzij deze slechts is ingesteld om de gedaagde te onttrekken aan de normaal bevoegde rechter (zie art. 8, 1° W.I.P.R.).

In de voorliggende zaak is deze rechtbank alleszins (internationaal) bevoegd om kennis te nemen van de hoofd- en tussenvorderingen die werden ingesteld tegen de heer..., de heer ..., de ..., de ..., de en de ... Al deze verwerende partijen hebben immers hun woonplaats of zetel *in België* (niet betwist).

Hieruit volgt dat deze rechtbank, naar Belgisch internationaal privaatrecht, óók internationaal bevoegd is om kennis te nemen, niet alleen van de *vordering in tussenkomst en vrijwaring* van de ... en de (latere) *tussenvorderingen in vrijwaring* van de heer ..., de ... en de ... tegen ... (zie art. 8, 1° W.I.P.R.), maar ook van de *gewone tussenvorderingen* van de eisers zelf waarbij zij hun oorspronkelijke hoofd- en tussenvorderingen hebben uitgebreid naar ... (zie art. 5, § 1, lid 2 W.I.P.R.).

7. Het zou slechts anders zijn, indien de vorderingen die op die manier tegen ... werden ingesteld, slechts werden ingesteld om de laatstgenoemde te onttrekken aan de rechter van haar woonplaats (zetel) of gewone verblijfplaats (vestiging) in het buitenland, in dit geval: de rechtbanken en hoven van (de staat Tennessee in) de Verenigde Staten.

De rechtbank benadrukt evenwel dat het *niet volstaat* om louter vast te stellen dat ... door haar gedwongen tussenkomst in een procedure die hangende is voor een *Belgische* rechtbank, (inderdaad) onttrokken is aan de rechtbanken en hoven van (de staat Tennessee in) de Verenigde Staten. Immers, dit is louter het *normale gevolg* van de toepassing van de hoger aangehaalde regels van Belgisch internationaal privaatrecht.

Alleen wanneer de hoger bedoelde vorderingen *uitsluitend* (“*slechts*”) zouden zijn ingesteld voor deze (Belgische) rechtbank om ... te onttrekken aan de rechtbanken en hoven van (de staat Tennessee in) de Verenigde Staten, zou er een probleem kunnen rijzen. Dit laatste is hier echter geenszins het geval, minstens is dit niet aangetoond.

8. Uit het bovenstaande volgt dat deze rechtbank wel degelijk *internationaal bevoegd* is om van de voorliggende zaak kennis te nemen - niet alleen van de onderscheiden (hoofd- en tussen)vorderingen tegen de heer ..., de heer ... de ..., de ..., de ... en de ... (niet betwist), maar óók van de diverse (tussen)vorderingen *tegen* ...

In principe is er overigens niets dat ... zou beletten om, na de uitspraak van het huidige (Belgische) vonnis, alsnog een *vordering in vrijwaring* in te leiden *tegen haar eigen leverancier*, zijnde ... - los van de vraag of ... daartoe voldoende gronden en/of bewijzen heeft. Deze eventuele vordering in vrijwaring van ... tegen ... zou (uiteraard) kunnen en moeten worden ingesteld *voor de rechtbanken en hoven van de staat Tennessee in de Verenigde Staten*. Maar een dergelijke vordering in tussenkomst en vrijwaring had wellicht *zelfs in het kader van de onderhavige procedure* (voor een *Belgische* rechtbank) kunnen worden ingesteld (zie art. 8, 1° W.I.P.R.).

De door ... opgeworpen exceptie van internationale onbevoegd, is dus alleszins *ongegrond*. De Belgische rechtbanken en hoven zijn, in dit geval, wel degelijk *internationaal bevoegd* om kennis te nemen van de (tussen)vorderingen die thans tegen haar werden ingesteld.

iii) ontvankelijkheid

9. Sommige partijen vragen, in de eerste plaats, om de tegen hen ingestelde vorderingen *onontvankelijk* te verklaren.

Echter, geen enkele van deze partijen voert enige (échte) grond van niet-ontvankelijkheid (of ontoelaatbaarheid) aan.

In zoverre de heer ... aanvoert dat hij met de zaak niets te maken heeft en de vordering van de heer...op een vergissing berust, voert hij geen betwisting over de regelmatigheid van de procedure noch over het bestaan van een vorderingsrecht (het zgn. *ius agendi*) in hoofde van de heer ... maar voert hij in werkelijkheid reeds *verweer ten gronde*. Dit wordt overigens ook door de heer ... zelf erkend in het motiverend gedeelte van zijn syntheseconclusie (p.7-8), waar hij (correct) besluit tot de *ongegrondheid* van de tegen hem ingestelde vordering. Dit komt hierna aan bod (zie verder).

In zoverre de ... (zie syntheseconclusie, p. 13), de ..., de ... en ... aanvoeren dat de vorderingen die respectievelijk tegen hen werden ingesteld "*laattijdig*" zouden zijn, voeren ook zij reeds *verweer ten gronde*. De vereiste om, op basis van één of andere (materiële) rechtsregel, een aanspraak in rechte te formuleren *binnen een bepaalde (verjarings)termijn*, is niets anders dan één van de wettelijke voorwaarden waaraan, naar *materieel* recht, het reëel bestaan van het door de eiser ingeroepen *subjectief recht* is onderworpen. De vraag of deze (materiële) voorwaarde al dan niet vervuld is, betreft dan ook geenszins de *ontvankelijkheid*, zelfs niet de *toelaatbaarheid* van de rechtsvordering, maar uitsluitend de *gegrondheid* van de aanspraak die men in rechte formuleert. Ook dit komt later aan bod (zie verder).

Overigens is het precies omdat verjaringsregels - althans in continentale rechtsstelsels - eigenlijk geen regels van procedureel maar *van materieel recht* zijn, dat de vraag naar de *verjaring* van een aanspraak die berust op een internationale overeenkomst, naar Belgisch en Europees internationaal privaatrecht, *niet* moet worden beoordeeld volgens de *lex fori* (d.i. het nationaal recht van de gevatte rechter, zijnde het toepasselijke recht voor procedurekwesties) maar volgens de *lex contractus*, d.i. het recht dat van toepassing is op de betrokken overeenkomst (zie art. 98, § 1 W.I.P.R. en art. 10.1.d E.V.O.; zie ook art. 12.1.d Rome 1-Verordening). Dit zal ook in de voorliggende zaak overigens *niet zonder belang* blijken te zijn (zie verder).

10. De rechtbank ziet ook geen *ambtshalve* op te werpen gronden van niet-ontvankelijkheid (of ontoelaatbaarheid) van enige (hoofd- of tussen)vordering.

Alle ingestelde (hoofd- en tussen)vorderingen zijn dus wel degelijk *ontvankelijk* (en toelaatbaar).

[...]

91. De rechtbank benadrukt dat het C.I.S.G. - in tegenstelling tot tal van andere bronnen van internationaal privaatrecht - géén klassieke verwijzingsregels inhoudt, maar zelf reeds regels van *materieel* internationaal privaatrecht bevat.

Dit betekent dat de overeenkomsten van (internationale) koop-verkoop waarop het C.I.S.G. van toepassing is, althans voor wat betreft de aspecten die door dit verdrag worden geregeld (zie verder), *niet* beheerst worden door de regels van welk nationaal recht dan ook, maar uitsluitend door de (materiële) regels die vervat liggen *in het verdrag zelf*.

Wat déze aspecten betreft, is de tussen ... en (de rechtsvoorganger van) de ... gesloten internationale koop-verkoop dus niet onderworpen aan het Belgisch recht, noch aan het recht van de Verenigde Staten en/of het recht van de staat Tennessee, laat staan dat van de staat Arkansas - maar uitsluitend aan de regels *van het C.I.S.G.*

92. De verkoper dient zaken af te leveren waarvan de hoeveelheid, de kwaliteit en de omschrijving voldoen aan de in de overeenkomst gestelde eisen en die zijn verpakt op de in de overeenkomst vereiste wijze (zie art. 35.1 C.I.S.G.).

Tenzij de partijen anders zijn overeengekomen, beantwoorden de zaken slechts dan aan de overeenkomst, indien zij geschikt zijn voor de doeleinden waarvoor zaken van dezelfde omschrijving gewoonlijk zouden worden gebruikt (zie art. 35.2.a C.I.S.G.).

Indien de verkoper tekort schiet in de nakoming van een krachtens de overeenkomst of dit Verdrag op hem rustende verplichting, kan de koper (onder meer) *schadevergoeding* eisen, zoals voorzien in de artikelen 74 tot en met 77 (zie art. 45.1.b C.I.S.G.). De koper verliest door uitoefening van andere rechten niet zijn eventuele recht op schadevergoeding (zie art. 45.2 C.I.S.G.).

De schadevergoeding wegens een tekortkoming van een partij bestaat uit een bedrag gelijk aan de schade, met inbegrip van de gedeelde winst, die door de andere partij als gevolg van de tekortkoming wordt geleden. Een zodanige schadevergoeding mag evenwel niet hoger zijn dan de schade die de partij die in de nakoming is tekort geschoten bij het sluiten van de overeenkomst voorzag of had behoren te voorzien als mogelijk gevolg van de tekortkoming, gegeven de feiten die zij kende of die zij had behoren te kennen (zie art. 74 C.I.S.G.).

93. Toegepast op de rechtsverhouding tussen ... en de ... brengen de hierboven aangehaalde voorschriften van het C.I.S.G., toegepast op de hoger uiteengezette feiten, mee dat de ... in principe kan aanspreken in *schadevergoeding*.

Immers, zoals reeds werd vastgesteld ter gelegenheid van het onderzoek naar de gebrekkigheid van het product in de zin van artikel 1641 van het (Belgisch) Burgerlijk Wetboek, staat het buiten kijf dat (minstens een deel van) de door ... geleverde hoeveelheid "OFF-SHOOT-O" niet geschikt was voor de doeleinden waarvoor dit product gewoonlijk wordt gebruikt, met name de behandeling van gekweekte azalea's (zie hoger).

Weliswaar is het niet bewezen dat ... ten tijde van het sluiten van de overeenkomst met (de rechtsvoorganger van) de ..., de gebreken van de geleverde bussen "OFF-SHOOT-O" daadwerkelijk *kende*. Het staat evenwel vast dat ... - als *producent* van het product "OFF-SHOOT-O" (zie verder) - deze gebreken minstens had *behoren* te kennen.

Derhalve had ..., ten tijde van het sluiten van de overeenkomst, ook de schade *behoren* te voorzien die de ... (rechtstreeks of onrechtstreeks) kon lijden als mogelijk gevolg van deze gebreken - t.w. de schade die de eisers hebben geleden doordat zij de door hen gekweekte azalea's hebben behandeld met (een deel van) de geleverde hoeveelheid "OFF-SHOOT-O", en die zij thans (onder meer) verhalen op de ...

Waar ... insinueert dat zij niet zou moeten instaan voor eventuele gebreken van het door haar verkochte product omdat "*conform artikel 66 en volgende van het Weens Koopverdrag, het 'risico' van het product [is] overgegaan [op] de koper*" (zie synthesebesluiten, p. 8), verkoopt zij baarlijke juridische nonsens. De rechtbank wenst geen inkt te verspillen aan het weerleggen van dergelijke onzin. Het volstaat te verwijzen naar een cursus verbintenissenrecht uit de 2de kandidatuur.

Althans wat de *grond van de zaak* betreft, staat de aansprakelijkheid van ... jegens de ... derhalve – overeenkomstig de regels van het C.I.S.G. – voldoende vast.

ii) verjaring volgens C.I.S.G.?

94. De koper verliest het recht om zich erop te beroepen dat de zaken niet aan de overeenkomst beantwoorden, indien hij niet *binnen een redelijke termijn* nadat hij dit heeft ontdekt of had behoren te ontdekken de verkoper hiervan *in kennis stelt*, onder opgave van de aard van de tekortkoming (zie art. 39.1 C.I.S.G.).

In ieder geval verliest de koper het recht om zich erop te beroepen dat de zaken niet aan de overeenkomst beantwoorden, indien hij de verkoper niet uiterlijk *binnen een termijn van twee jaar* na de datum waarop de zaken feitelijk aan de koper werden afgegeven, hiervan in kennis stelt, tenzij deze termijn niet overeenstemt met een in de overeenkomst opgenomen garantietermijn (zie art. 39.2 C.I.S.G.).

In de voorliggende zaak heeft de ..., bij dagvaarding in kortgeding betekend op 11 september 2001 - dit is vrij kort na het optreden van de schade van de eisers en zéker kort nadat zijzelf, bij dagvaarding betekend op 10 augustus 2001, in de procedure in kortgeding was betrokken - ervoor gezorgd dat ook in deze procedure in kortgeding werd betrokken.

Op die manier werd ... *binnen een redelijke termijn, en zeker binnen een termijn van twee jaar* na de levering van de bewuste bussen "OFF-SHOOT-O" aan de ... (begin 2001), ontegensprekelijk *in kennis gesteld* van de mogelijke gebreken van het voordien geleverde product "OFF-SHOOT-O".

95. Echter, in werkelijkheid heeft artikel 39 van het C.I.S.G. geen betrekking op de *verjaring* van de rechten van de koper, maar enkel op het eventueel *verval* van deze rechten indien de koper de verkoper *niet tijdig in kennis stelt* van het probleem. Het gaat m.a.w. louter om een (bijkomende) formele vereiste die de koper, conform het C.I.S.G., dient na te leven als hij zijn aanspraken wil handhaven.

Anders gezegd, het is niet omdat de koper - zoals in de onderhavige zaak - de verkoper *tijdig in kennis gesteld* heeft van een (mogelijk) gebrek van het geleverde product, in de zin van artikel 39 van het C.I.S.G., dat deze koper vervolgens a.h.w. *voor altijd en eeuwig* het recht zou hebben om zijn aanspraken wegens deze (mogelijke) tekortkomingen van de verkoper in rechte af te dwingen, m.a.w. dat deze aanspraken *nooit meer* zouden *verjaren*.

Op de koper beschouwd bevat het C.I.S.G. eigenlijk géén (echte) regels met betrekking tot de *verjaring* van de aanspraken die koper en verkoper aan de bepalingen van dit verdrag zouden ontleen. Over de uiterste termijn waarbinnen de partijen hun op het C.I.S.G. gesteunde claims *in rechte moeten instellen*, wordt in dit verdrag in alle talen gezwegen.

De vraag naar de *verjaring* van aanspraken op grond van een internationale koop-verkoop, beheerst door het C.I.S.G., wordt dus *niet geregeld* door het C.I.S.G. zelf. Het betreft één van de zgn. "externe leemten" van het C.I.S.G., zodat de vraag naar de verjaring in principe moet worden opgelost aan de hand van het *nationaal recht* dat, via de klassieke verwijzingsregels, van toepassing is op de overeenkomst (zie o.m.: Antwerpen 20 december 1999, *R.W.* 2000-01, p. 523; Kh. Ieper 29 januari 2001, *R.W.*, 2001-02, p. 1396, noot; K. ROOX; "Internationale bevoegdheid en de tegenvordering uit een andere overeenkomst - Verjaring en intresten bij een door het Weense Koopverdrag beheerste koopovereenkomst", (noot onder Kh. Ieper 29 januari 2001), *R.W.* 2001-02, p. (1398) 1401, nr. 8).

iii) verjaring volgens Verjaringsverdrag?

96. In deze context dient evenwel te worden gewezen op het *Verdrag inzake verjaring bij internationale koop van roerende zaken*, gesloten te New York op 14 juni 1974 en gewijzigd bij Protocol, gesloten te Wenen op 11 april 1980, goedgekeurd bij Wet van 15 juli 2008, *B.S.* 30 augustus 2008, p. 57426 (hierna: Verjaringsverdrag).

Het Verjaringsverdrag voorziet in (voor de verdragsstaten uniforme) *materiële verjaringsregels* voor aanspraken die steunen op internationale overeenkomsten van koop-verkoop. Zowel de Verenigde Staten als België zijn inmiddels partij bij dit verdrag. Het is van kracht in de Verenigde Staten sinds 1 december 1994 en in België sinds 1 maart 2009.

Het Verjaringsverdrag is echter slechts van toepassing voorzover, op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst, alle contractspartijen gevestigd waren *in een staat die partij is bij dit verdrag* (zie art. 3.1.a Verjaringsverdrag).

Ten tijde van het sluiten van de internationale koop-verkoop tussen ... en (de rechtsvoorganger van) de ... (begin 2001), was *België* nog géén partij bij het Verjaringsverdrag. Bijgevolg kan dit verdrag alvast *niet rechtstreeks* worden toegepast.

97. Weliswaar voorziet de huidige versie van het Verjaringsverdrag óók in een mogelijke *onrechtstreekse* toepassing, met name wanneer - ook al zijn niet alle partijen gevestigd in een verdragsstaat - volgens de toepasselijke regels van internationaal privaatrecht, de overeenkomst onderworpen is *aan het recht van een verdragsstaat* (zie art. 3.1.b Verjaringsverdrag).

Het volstaat dan dat, via de klassieke verwijzingsregels die de rechter dient toe te passen, de overeenkomst wordt beheerst door het recht van een staat die partij is bij het Verjaringsverdrag.

Derhalve, indien zou blijken dat de tussen ... en (de rechtsvoorganger van) de ... gesloten overeenkomst van koop-verkoop onderworpen is aan het recht van (één van) de *Verenigde Staten* (zie verder), zouden de bepalingen van het Verjaringsverdrag alsnog *onrechtstreeks* van toepassing kunnen zijn - daar de Verenigde Staten wél allang partij zijn bij het Verjaringsverdrag.

98. Echter, de oorspronkelijke versie van het Verjaringsverdrag voorzag *niet* in een dergelijke mogelijkheid tot onrechtstreekse toepassing van dit verdrag. Artikel 3 van het Verjaringsverdrag werd namelijk pas in die zin gewijzigd bij artikel I van het Protocol van 11 april 1980.

Artikel 36bis van het Verjaringsverdrag, ingevoegd bij artikel XII van het Protocol van 11 april 1980, voorziet, voor staten die later tot het verdrag zouden toetreden, in de mogelijkheid om een verklaring af te leggen dat zij *niet gebonden* zijn door de wijzigingen van artikel 3 van het verdrag bij artikel XII van het Protocol (zie art. 36bis Verjaringsverdrag).

De Verenigde Staten blijken, bij hun toetreding tot het Verjaringsverdrag in 1994, een dergelijke verklaring te hebben afgelegd (zie: http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1974/Convention_status.html#Amended, i.h.b. de opmerking onder letter g).

Dit betekent dat, in de voorliggende zaak, het Verjaringsverdrag alléén (rechtstreeks) van toepassing zou kunnen zijn indien zowel ... als (de rechtsvoorganger van) de ... ten tijde van het sluiten van hun internationale koop-verkoop (begin 2001), hun vestiging in de Verenigde Staten (of een andere verdragsstaat) zouden hebben gehad. Aangezien dit niet het geval was (zie hoger), kunnen de bepalingen van het Verjaringsverdrag hier dus *niet* worden toegepast.

De vraag naar de verjaring van de aanspraken die de ... thans ten aanzien van ... formuleert, kan derhalve slechts worden opgelost aan de hand van de *lex contractus*, d.i. het *nationaal recht* dat van toepassing is op de tussen de voornoemde partijen gesloten internationale koop-verkoop van het bewuste lot "OFF-SHOOT-O".

iv) lex contractus?

99. Om te weten wélk nationaal (materieel) recht op de betrokken overeenkomst moet worden toegepast, dient de rechtbank gebruik te maken van de regels van het (formeel) internationaal privaatrecht, d.w.z. de klassieke *verwijzingsregels* die strekken tot aanwijzing van het toepasselijke nationale recht.

Tussen de Verenigde Staten en België werd *geen enkel bi- of multilateraal verdrag* gesloten dat enige nuttige verwijzingsregel aanreikt om uit te maken welk (nationaal) recht van toepassing is op een tussen hun onderdanen gesloten (internationale) overeenkomst. De rechtbank dient derhalve terug te vallen op het eigen (Europees of Belgisch) internationaal privaatrecht.

De Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst ("Rome I"), *Pb.L* 177, 4 juli 2008, p. 6, zal pas van toepassing zijn op overeenkomsten die *na 17 december 2009* zullen zijn gesloten (zie art. 28-29).

Ook het (Belgisch) W.I.P.R. bepaalt slechts het recht dat van toepassing is op rechtshandelingen en rechtsfeiten die zich hebben voorgedaan *na de inwerkingtreding* ervan (zie art. 127, § 1 W.I.P.R.). Het W.I.P.R. is pas in werking getreden *op 1 oktober 2004* (zie art. 140 W.I.P.R.) - dit is (lang) ná de totstandkoming en de uitvoering van de internationale koop-verkoop die destijds tussen ... en (de rechtsvoorganger van) de ... werd gesloten (begin 2001).

100. Om de toepasselijke *lex contractus* te achterhalen, moet in dit geval evenwel toepassing worden gemaakt van het *Europees Verdrag inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst*, ondertekend te Rome op 19 juni 1980, goedgekeurd bij Wet van 14 juli 1987, *B.S.* 9 oktober 1987, p. 14786 (hierna: E.V.O.).

Dit verdrag is - als zodanig - in België van kracht sinds 1 april 1991. Daarvóór waren de bepalingen van dit verdrag, die inhoudelijk werden overgenomen in de hierboven aangehaalde goedkeuringswet, in België zelfs reeds van toepassing op overeenkomsten gesloten *vanaf 1 januari 1988* (zie art. 2-17 Wet 14 juli 1987). De incorporatie van de verdragsrechtelijke bepalingen van het E.V.O. in het Belgisch internationaal privaatrecht wordt, voorzover nodig, thans ook wettelijk bekrachtigd door het W.I.P.R. (zie art. 98, § 1 W.I.P.R.).

Dat de Verenigde Staten *geen partij* zijn bij het E.V.O., is irrelevant. Wat telt, is dat *België* partij is bij dit verdrag. Het E.V.O. bevat verwijzingsregels die *bindend* zijn voor de Belgische rechtsinstanties. Zij maken deel uit van het (uniform) *Europees* en (dus ook) het *Belgisch* internationaal privaatrecht. Het is dit internationaal privaatrecht dat de rechtbank moet toepassen - ongeacht of het nationaal recht dat, krachtens de verwijzingsregels van het E.V.O., als toepasselijk recht wordt aangewezen al dan niet het recht is van één van de staten die partij zijn bij het E.V.O.

Voor zoveel als nodig, wordt dit ook uitdrukkelijk bevestigd in het E.V.O. zelf. Het door dit verdrag aangewezen recht is toepasselijk, ongeacht de vraag of het het recht is van een verdragssluitende staat (zie art. 2 E.V.O.).

101. Voorzover geen *keuze* van het op de overeenkomst toepasselijke recht is gedaan - wat in de voorliggende zaak, bij beweerdelijk ontbreken van enige schriftelijke overeenkomst tussen ... en (de rechtsvoorganger van) de ... niet het geval blijkt te zijn - wordt de overeenkomst beheerst door het recht van het land *waarmee zij het nauwst is verbonden* (zie art. 4.1 E.V.O.).

Behoudens het vijfde lid (zie verder) wordt vermoed dat de overeenkomst het nauwst is verbonden met het land waar de partij die de *kenmerkende prestatie* moet verrichten, op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst haar gewone verblijfplaats of, wanneer het een vennootschap, vereniging of rechtspersoon betreft, haar *hoofdbestuur* heeft. Indien de overeenkomst evenwel in de uitoefening van het beroep of het bedrijf van deze partij werd gesloten, is dit het land waar zich haar *hoofdvestiging* bevindt of, indien de prestatie volgens de overeenkomst door een andere vestiging dan de hoofdvestiging moet worden verricht, het land waar zich deze andere vestiging bevindt (zie art. 4.2 E.V.O.).

Het tweede lid (zie hoger) vindt geen toepassing indien niet kan worden vastgesteld welke de kenmerkende prestatie is. De vermoedens van (onder meer) het tweede lid (zie hoger) gelden niet wanneer uit het geheel der omstandigheden blijkt dat de overeenkomst *nauwer* is verbonden *met een ander land* (zie art. 4.5 E.V.O.).

Indien een Staat uit meer dan één territoriale eenheid bestaat en elke eenheid daarvan eigen rechtsregels voor verbintenissen uit overeenkomst bezit, wordt voor de bepaling van het overeenkomstig dit verdrag toe te passen recht *iedere territoriale eenheid als een land* beschouwd (zie art. 19.1 E.V.O.).

102. In geval van een overeenkomst van koop-verkoop als deze die werd gesloten tussen ... en (de rechtsvoorganger van) de ... kan de *kenmerkende prestatie*, in de zin van artikel 4.2 van het E.V.O., wel degelijk worden vastgesteld.

Het betreft namelijk de *levering* van de waren, zijnde de prestatie die moet worden geleverd *door de verkoper* (vgl. art. 4.1.a Rome I-Verordening). De partij die deze kenmerkende prestatie moest (laten) verrichten, is dus de *verkoper*, in dit geval

Het staat buiten kijf dat ... de overeenkomst met (de rechtsvoorganger van) de ... heeft gesloten *in het kader van de uitoefening van haar bedrijf*; in de zin van artikel 4.2 van het E.V.O.

De hoofdvestiging van ..., in de zin van artikel 4.2 van het E.V.O., is gevestigd te Memphis in de staat *Tennessee* in de Verenigde Staten.

De rechtbank gaat ervan uit dat dit óók reeds het geval was *ten tijde van het sluiten van de overeenkomst*. In geen enkel van de voorgelegde documenten kan alvast enig ander adres worden teruggevonden.

Integendeel, het etiket van de geleverde bussen "OFF-SHOOT-O" vermeldt wel degelijk ... als het adres van ... (stuk 2 ... (onderlijning door de rechtbank). Ook de "*Bill of Lading*" (vrachtbrief) van ... d.d. 26 januari 2001 maakt melding van het huidige adres van ... als "... " (stuk 3 ..., laatste blad, onderaan) (onderlijning door de rechtbank).

103. Uit diezelfde "*Bill of Lading*" (vrachtbrief) kan worden afgeleid dat het bewuste lot "OFF-SHOOT-O" werd vervaardigd in de fabriek van ... in West Helena in de staat *Arkansas*, om vervolgens (via de Mississippi) te worden verscheept naar (de expediteur van) ... en/of (de rechtsvoorganger van) de ... in New Orleans in de staat *Louisiana*. In New Orleans werd het lot kennelijk verscheept naar Antwerpen (stuk 3 ...).

Het antwoord op de (niet zo evidente) vraag *wáár* dit lot "OFF-SHOOT-O" precies door ... aan (de rechtsvoorganger van) de ... werd *geleverd*, zal de rechtbank in het midden laten. Het antwoord op deze vraag is namelijk irrelevant. Wat telt, is dat de kenmerkende prestatie van de overeenkomst, t.w. de levering, diende te worden verricht *door* ... en dat de *hoofdvestiging* van ... gevestigd was (en is) in de staat *Tennessee* (zie hoger).

In het licht van de eventuele toepassing van de slotzin van artikel 4.2 van het E.V.O., weze opgemerkt dat de fabriek in West Helena (Arkansas) waar het product "OFF-SHOOT-O" blijkbaar werd gefabriceerd, géén vestiging is van ... maar een vestiging van een *andere* firma, namelijk ... Voorzover geweten, heeft ... - naast de hoofdvestiging te Memphis in de staat Tennessee - géén vestigingen in Arkansas, Louisiana of welke andere staat ook.

104. Uit niets kan worden afgeleid dat de overeenkomst van koop-verkoop die destijds werd gesloten tussen ... en (de rechtsvoorganger van) de ... *nauwer* verbonden zou zijn, in de zin van artikel 4.5 van het E.V.O., *met enig ander land* dan de staat Tennessee.

Het is weliswaar juist dat "de zaak", in haar geheel genomen, allicht nauwer verbonden is met *België*. Immers, de bussen "OFF-SHOOT-O" werden ingevoerd en verdeeld *in België* door een Belgische importeur, alle navolgende verkopen zijn integraal te situeren *in België*, inclusief de aankopen door de eindverbruikers, en de schade die door de laatstgenoemden werd geleden heeft zich eveneens uitsluitend voltrokken op *Belgisch grondgebied*.

In functie van de internationaalprivaatrechtelijke oefening die de rechtbank thans dient te maken, is dit echter van geen belang. De rechtbank is niet op zoek naar het land waarmee "*de zaak*" het nauwst is verbonden. Zij is op zoek naar het land waarmee (enkel) de tussen ... en (de rechtsvoorganger van) de

... gesloten *overeenkomst* het nauwst is verbonden. Het gaat er immers om te achterhalen welke (subjectieve) rechten sommige partijen *uit deze overeenkomst* kunnen putten.

Deze overeenkomst heeft - behoudens het feit dat één van de partijen, met name de koper, een Belgische vennootschap was (en is) met zetel te Antwerpen - weinig of geen uitstaans met België. Dat de *zetel van de koper* zich in België bevindt, kan op zichzelf geenszins volstaan om de toepassing van het vermoeden van artikel 4.2 van het E.V.O., op grond waarvan de vestiging *van de verkoper* hier doorslaggevend is (zie hoger), zomaar terzijde te schuiven. Hier anders over oordelen zou neerkomen op een miskennis van de voorschriften van het E.V.O., in het bijzonder van artikel 4.2 van dit verdrag.

105. De rechtbank dient derhalve te besluiten dat de *lex contractus*, d.i. het recht dat van toepassing is op de tussen ... en (de rechtsvoorganger van) de ... BENELUX gesloten internationale koop-verkoop van een lot "OFF-SHOOT-O" - naar Belgisch internationaal privaatrecht - het recht is van de staat *Tennessee* in de Verenigde Staten.

Alle vragen met betrekking tot de rechtsverhouding die ... door het sluiten van dit contract is aangegaan, moeten dus - voorzover zij géén antwoord vinden in het (principeel toepasselijke) *C.I.S.G.* (zie hoger) - worden opgelost *aan de hand van het recht van de staat Tennessee* en, bij uitbreiding, het (federaal) recht van de Verenigde Staten.

Zoals hoger reeds aangestipt, beheerst het recht dat ingevolge de artikelen 3 tot en met 6 en 12 van het E.V.O. op de overeenkomst toepasselijk is - in dit geval het recht van (de staat Tennessee in) de Verenigde Staten - (onder meer) ook de verschillende wijzen waarop verbintenissen tenietgaan, alsmede *de verjaring en het verval van rechten als gevolg van het verstrijken van een termijn* (zie art. 10.1.d E.V.O.).

v) verjaring volgens het recht van de staat Tennessee?

106. Het (wetten)recht van de staat Tennessee in de Verenigde Staten ligt vervat in de zgn. *Tennessee Code* (Wetboek van Tennessee) (zie: <http://www.michie.com/tennessee/lpext.dll?f=templates&fn=main-h.htm&cp=tncode>).

Hoofdstuk 28 '*Products Liability Actions*' (vorderingen wegens productaansprakelijkheid) van Titel 29 '*Remedies And Special Proceedings*' (civiele sancties en bijzondere procedures) van de Tennessee Code bevat de *Tennessee Products Liability Act of 1978* (Wet van de staat Tennessee op de Productaansprakelijkheid van 1978).

Het gaat om een reeks *algemene bepalingen* die gelden voor *alle soorten vorderingen* wegens producten met gebreken - *ongeacht de rechtsgrond* (contractuele, fout- of objectieve aansprakelijkheid) (zie art. 29-28-102(6) Tennessee Code).

107. Dit hoofdstuk is (onder meer) ook van toepassing op vorderingen wegens productaansprakelijkheid die steunen op een "*breach of warranty, express or implied*" (zie art. 29-28-102(6) Tennessee Code), d.w.z. de niet-nakoming van een expliciete of impliciete (contractuele) *garantieverplichting*.

Voor zoveel als nodig, kan in dit verband ook verwezen worden naar de *Uniform Commercial Code* (Eenvormig Wetboek van Koophandel) van de staat Tennessee (zie Titel 47 Tennessee Code).

Hierin is, voor wat "*sales*" (overeenkomsten van koop-verkoop) betreft, *krachtens de wet* uitdrukkelijk voorzien in een "*implied warranty*" (impliciete garantieverplichting) dat de verkochte waren "*merchantable*" (verkoopwaardig) moeten zijn wanneer - zoals in de voorliggende zaak - de verkoper een *handelaar in dergelijke waren* is én de partijen *niets anders overeengekomen* zijn (zie art. 47-2-314(1) Tennessee Code).

Om als "*merchantable*" (verkoopwaardig) te kunnen worden beschouwd, moeten de verkochte goederen op zijn minst (onder meer) *geschikt zijn voor de normale doeleinden waarvoor zulke goederen worden gebruikt* (zie art: 47-2-314(2)(c) Tennessee Code).

Dit betekent dat de contractuele garantieverplichting die op de (professionele) verkoper rust, naar het recht van de staat Tennessee dus *omzeggens identiek* is aan deze die vervat ligt in artikel 35.2.a van het C.I.S.G. én aan deze die voortvloeit uit de artikelen 1641 e.v. van het Belgisch Burgerlijk Wetboek (zie hoger).

108. ... moet wel degelijk worden beschouwd als de "*manufacturer*" (fabrikant) van het product "OFF-SHOOT-O" in de zin van artikel 29-28-102(4) van de Tennessee Code. Deze wettelijke bepaling bevat overigens een *zeer algemene begripsomschrijving*.

Uit voorgelegde documenten kan weliswaar worden afgeleid dat het aan (de rechtsvoorganger van) de ... verkochte lot "OFF-SHOOT-O" *de facto* werd vervaardigd (en verpakt) door een andere firma, met name ... meer bepaald in de fabriek van deze laatste te West Helena in de staat Arkansas (stuk 3 ...).

Maar uit diezelfde documenten – inzonderheid de aankoopfacturen van sommige grondstoffen, die geadresseerd zijn aan ... c/o ... (stuk 3 ... - kan ook worden afgeleid dat ... dit product slechts heeft gefabriceerd *in opdracht van* ... Het is dan ook ... die de fabrikant is van het product "OFF-SHOOT-O" – met dien verstande dat zij dit product *de facto* niet zelf maakt maar *laát* maken *door een derde*, zijnde ...

Op het *etiket* van de geleverde bussen wordt "OFF-SHOOT-O" uitdrukkelijk omschreven als een ... d.w.z. een handelsmerk *van* ... (stuk 2 ...). Ook op haar website (zie: ...) stelt ... het product "OFF-SHOOT-O" onmiskenbaar voor als *háár* product (stuk 9a ...). Ook in de databank van het zgn. PANNA, d.i. het "*Pesticide Action Network North America*" (Pesticide Actie Netwerk Noord Amerika), staat alleen ... vermeld als "*manufacturer*" (fabrikant) van "OFF-SHOOT-O" (zie: http://www.pesticideinfo.org/Detail_Product.jsp?REG_NR=05758200001&DIST_NR=057582) (stuk 9b ...).

Het is ook ... die het product "OFF-SHOOT-O" heeft laten registreren bij de U.S. EPA, d.i. de *United States Environmental Protection Agency* (Amerikaanse Overheidsdienst voor Milieubescherming), meer bepaald onder het nummer 57582-1, goedgekeurd op 26 maart 1987 (zie: <http://ppis.ceris.purdue.edu/htbin/prodset.com>).

Daarbij komt dat ... één en ander ook zelf al heeft erkend door, in haar besluiten voor de voorzitter van de rechtbank van koophandel d.d. 28 september 2001, met zoveel woorden te schrijven: "*De concludante produceert 'OFF-SHOOT' en haar producten worden in flacons van 1 gallon geleverd aan Arion, die verder verantwoordelijk is voor de distributie van het product.*" (stuk 7a ... - stuk 5 ... (onderlijning door de rechtbank).

In die omstandigheden kan ..., anders dan zij thans probeert voor te houden, niet zomaar worden beschouwd als een loutere *verdelers* van het product "OFF-SHOOT-O", maar heeft zij wel degelijk de hoedanigheid van "*manufacturer*" (fabrikant) in de zin van artikel 29-28-102(4) van de Tennessee Code. Dat ... tevens een "*seller*" (verkoper) is van dit product, is niet relevant: de ene hoedanigheid sluit de andere niet uit (vgl. art. 29-28-106(b) Tennessee Code).

109. Uit het bovenstaande volgt dat ook de huidige tussenvordering in vrijwaring van de ... tegen ... die gesteund is op de destijds gesloten internationale koop-verkoop, onder de hoger vermelde *Tennessee Products Liability Act of 1978* (Hoofdstuk 28 van Titel 29 van de Tennessee Code) valt.

De verjaringstermijnen voor een dergelijke vordering worden, naar het recht van de staat Tennessee, bepaald in artikel 29-28-103 van de Tennessee Code.

Hierbij wordt, naargelang de *rechtsgrond* waarop de vordering wegens productaansprakelijkheid berust, verwezen naar de *gewone verjaringstermijnen* voor vorderingen op basis van deze rechtsgronden *in het algemeen*, zoals deze elders in de Tennessee Code zijn bepaald (zie art. 28-3-104, art. 28-3-105, art. 28-3-202 en art. 47-2-725) - met dien verstande dat, specifiek voor wat de vorderingen *wegens productaansprakelijkheid* betreft, voorzien wordt in een aantal *bijkomende maxima* (zie art. 29-28-103(a) Tennessee Code; vgl. art. 12, §§ 1 en 2 Wet Productaansprakelijkheid).

Deze bijkomende limieten zijn hier echter niet aan de orde, net zomin als de verlengde verjaringstermijnen waarvan sprake in artikel 29-28-103(b) en (c) van de Tennessee Code.

110. Vorderingen wegens niet-nakoming van een "*sale*" (overeenkomst van koop-verkoop), moeten in principe worden ingesteld *binnen de vier jaar* nadat de "*cause of action*" (oorzaak van de vordering) zich heeft voltrokken (zie art. 47-2-725(1) Tennessee Code). Het is (onder meer) naar *déze* verjaringstermijn dat artikel 29-28-103(a) van de Tennessee Code (zie hoger) refereert.

De "*cause of action*" (oorzaak van de vordering) voltrekt zich wanneer de miskennis van de contractuele verplichting zich voordoet, ongeacht of de gedupeerde partij hiervan *kennis* heeft. Daarbij komt dat een "*breach of warranty*" (miskennis van een garantieverplichting) zich voordoet "*when tender of delivery is made*", d.w.z. (reeds) op het ogenblik dat de waren worden (aangeboden om te worden) *geleverd* (zie art. 47-2-725(2) Tennessee Code).

Maar deze principiële verjaringstermijn van vier jaar staat er niet aan in de weg dat een "*counterclaim*" (tegenvordering) of een "*third-party complaint*" (vordering in tussenkomst en vrijwaring) wordt ingesteld, mits deze laatste (nog) niet verjaard was *op het ogenblik van het instellen van de (hoofd)claims* die tot deze (tegen en tussen)vorderingen hebben geleid (zie art. 47-2-725(5) Tennessee Code).

111. Zoals hoger reeds uiteengezet, is de vordering in tussenkomst en vrijwaring van de ... tegen ... *gegrond* en dit wegens een verzuim van laatstgenoemde aan haar contractuele verplichtingen in de zin van artikel 35 van het *C.I.S.G.* (zie hoger).

Daar de vraag naar de eventuele *verjaring* van deze vordering evenwel moet worden beoordeeld *naar het recht van de staat Tennessee* (zie hoger), is het zaak om de "*cause of action*" (oorzaak van de vordering) a.h.w. te *vertalen* naar een "*cause of action*" (oorzaak van de vordering) die *naar het recht van de staat Tennessee* kan fungeren als beginpunt van de verjaringstermijn. Dit kan slechts de "*breach of warranty*" (miskennis van een garantieverplichting) zijn die in hoofde van ... als (professionele) verkoper van het bewuste lot "OFF-SHOOT -0", werd vastgesteld (zie hoger).

Uit de gegevens vermeld in de hoger aangehaalde "*Bill of Lading*" (vrachtbrief) van ... d.d. 26 januari 2001 (stuk 3 ... laatste blad), blijkt dat het bewuste lot "OFF-SHOOT-O" de fabriek van ... in West Helena (Arkansas) pas heeft verlaten op *26 januari 2001*. Zonder in te gaan op de (niet zo evidente) vraag wanneer dit lot precies aan (de rechtsvoorganger van) de ... werd geleverd, moet dan ook worden besloten dat deze levering – logischerwijze – alleszins niet *vóór 26 januari 2001* kan hebben plaatsgevonden.

De *vroegst mogelijke* datum van levering, die het beginpunt vormt van de verjaringstermijn overeenkomstig artikel 47-2-725(2) van de Tennessee Code, is m.a.w. *26 januari 2001*.

112. De vordering in tussenkomst en vrijwaring van de ... werd tegen ... ingesteld bij dagvaarding, betekend *op 28 juni 2005* en daadwerkelijk afgeleverd aan ... op 1 augustus 2005. Dit is *méér dan vier jaar* na 26 januari 2001.

Echter, de ... *zélf* werd, op haar beurt, reeds gedagvaard in tussenkomst en vrijwaring door de heer ..., bij dagvaarding betekend *op 12 maart 2004*. De initiële vorderingen van de eisers werden zelfs nog

eerder ingesteld, namelijk bij dagvaardingen betekend op 3 en 10 oktober 2003 en bij verzoekschriften neergelegd ter griffie op 29 oktober 2003 ... en 13 november 2003 ...

In de dagvaarding in tussenkomst en vrijwaring die de ... (op 28 juni 2005) liet betekenen aan ..., werd (uiteraard) ook naar déze claims verwezen.

Alle voormelde data (3 oktober 2003, 10 oktober 2003, 29 oktober 2003, 13 november 2003 en 12 maart 2004) liggen *minder van vier jaar* na 26 januari 2001, zijnde de *vroegst mogelijke* datum van levering en (dus ook) het *vroegst mogelijke* beginpunt van de verjaringstermijn bedoeld in artikel 47-2-725(1) van de Tennessee Code. Op die tijdstippen was de (latere) vordering in tussenkomst en vrijwaring van de ... dus (ook) *nog niet verjaard*.

Dit betekent dat de vordering in tussenkomst en vrijwaring van de ..., die (pas) naderhand werd ingesteld bij dagvaarding betekend op 28 juni 2005, op dat ogenblik (28 juni 2005) *óók nog niet verjaard* was en dit overeenkomstig artikel 47-2-725(5) van de Tennessee Code.

vi) besluit

113. Uit dit alles volgt dat de vordering in vrijwaring van de ... tegen ... naar het (toepasselijke) recht van de staat Tennessee, *niet verjaard* is.

Anders dan ... voorhoudt, werd alvast déze vordering (ten gronde) dus *niet laattijdig* ingesteld.

De rechtbank merkt op dat de conclusie misschien *anders* zou zijn geweest, indien de Verenigde Staten, bij hun toetreding tot het hoger aangehaalde Verjaringsverdrag, géén verklaring hadden afgelegd in de zin van artikel 36bis van dit verdrag. In dat geval zouden immers, in de voorliggende zaak, uitsluitend de relevante bepalingen uit het Verjaringsverdrag van toepassing zijn geweest (zie art. 8, 9.1, 10.2, 13 en 18.2 Verjaringsverdrag) - en dus *niet* het recht van de staat Tennessee, ook niet artikel 47-2-725(5) van de Tennessee Code.

114. Gelet op wat hoger reeds werd uiteengezet met betrekking tot de *grond* van deze (tijdig ingestelde) tussenvordering, die gesteund is op de artikelen 35.1, 35.2.a, 45 en 74 van het C.I.S.G. (zie hoger), moet dan ook worden besloten dat de tussenvordering in vrijwaring van de ... tegen ... integraal) gegrond moet worden verklaard.

Om analoge redenen dient, omgekeerd de (ondergeschikte) tussenvordering in vrijwaring van ... tegen de ... als *ongegrond* te worden afgewezen. Men ziet trouwens niet in op basis van welke rechtsgrond de ... er, als *koper*, ooit toe gehouden zou kunnen zijn om ..., als *verkoper*, te *vrijwaren* indien de laatstgenoemde *ook* zelf zou worden aangesproken door navolgende kopers.

D-2. OVERIGE PARTIJEN vs COCHRAN

i) rechtstreekse contractuele vordering?

115. Alle andere partijen dan de ... hebben géén rechtstreekse contractuele band met ... Deze laatste heeft, als verkoper, enkel een overeenkomst gesloten met (de rechtsvoorganger van) de ...

Vruchteloos beroepen deze andere partijen zich op het *Belgisch* recht om voor te houden dat ook zij, niettegenstaande het ontbreken van rechtstreekse contractuele band, ... *rechtstreeks* zouden kunnen aanspreken.

Dat (ook) de aanspraken van de ... tegen ... gesteund op de destijds gesloten *internationale koop-verkoop* en de artikelen 35.1, 35.2.a, 45 en 74 van het C.I.S.G. (zie hoger), nadien als een *toebehoren* van de zaak (mede) zouden zijn *overgedragen* aan alle navolgende kopers en dit op grond van artikel 1615 van het *Belgisch* Burgerlijk Wetboek, is helaas een al te voortvarende stelling. Dit zou slechts het

geval zijn als *alle* betrokken rechtsverhoudingen onderworpen waren geweest aan het *Belgisch* recht (zie hoger).

116. Echter, de rechtsverhouding tussen ... en de overige partijen is *niet* onderworpen aan het *Belgisch* recht.

Om te beginnen is (alleen) de rechtsvordering tussen ... en de ... onderworpen *aan het C.I.S.G.*, althans voor wat betreft de door dit verdrag geregelde aangelegenheden (zie hoger). De andere partijen hebben zelf géén internationale koop-verkoop van roerende zaken gesloten met ...

De vraag of *ook derden*, en in het bijzonder *navolgende kopers*, rechten kunnen putten uit een internationale koop-verkoop van roerende zaken, is (opnieuw) een aangelegenheid die door het C.I.S.G. *niet geregeld* wordt.

Deze vraag moet dan ook worden opgelost volgens de *lex contractus*, d.i. het *nationaal recht* dat van toepassing is op de tusen ... en (de rechtsvoorganger van) de ... gesloten overeenkomst van koop-verkoop.

Zoals hoger reeds omstandig werd uiteengezet, is de *lex contractus* in dit geval het recht van de staat Tennessee en, bij uitbreiding, het (federaal) recht van de Verenigde Staten (zie hoger).

117. De mogelijkheid van derden om aanspraken te formuleren op grond van andermans contracten, hangt naar Angelsaksisch recht samen met de juridische ontwikkelingen inzake de leer van "*privity of contract*", d.w.z. de vereiste van een *rechtstreekse contractuele band* om aanspraken te formuleren - m.a.w. de evenknie van wat, naar continentaal recht, voortvloeit uit het beginsel van de *relativiteit der overeenkomsten* (zie art. 1165 Burgerlijk Wetboek).

De rechtbank verwijst naar een aantal arresten van Britse en Amerikaanse hoven die voor deze evolutie baanbrekend zijn geweest.

Waar aanvankelijk nog werd aangenomen dat een benadeelde, bij gebreke van "*privity of contract*" (rechtstreekse contractuele band), géén verhaal kon hebben tegen de fabrikant van een gebrekkig goed (zie: Exchequer 6 juni 1842, *Winterbottom v. Wright*, 152 Eng. Rep. 402, http://www.lawrence.edu/fast/boardmaw/Wntbtm_Wr.html), werden dergelijke vorderingen gaandeweg wél aanvaard op grond van "*tort of negligence*" (foutaansprakelijkheid wegens miskenning van de zorgvuldigheidsplicht) (zie: New York Court of Appeals 14 maart 1916, *MacPherson v. Buick Motor Company*, 217 N.Y. 382, http://www.lawrence.edu/fast/boardmaw/MacPhrsn_Bu.html; House of Lords 26 mei 1932, *Donoghue v. Stevenson*, 1932 A.C. 562, http://www.lawrence.edu/fast/boardmaw/Donogh_Pt1.html) en nog later zelfs op grond van "*strict liability*" (objectieve aansprakelijkheid) (zie: California Supreme Court 24 januari 1963, *Greenman v. Yuba Power Products*, 59 Cal.2d 57, zie o.m.: <http://online.ceb.com/CalCases/C2/59C2d57.htm>).

Het wettenrecht van de staat Tennessee sluit op deze evolutie aan, door uitdrukkelijk te bepalen dat "*privity not required*" is, m.a.w. dat een rechtstreekse contractuele band tussen benadeelde en aangesprokene géén vereiste is - niet alleen voor schadeclaims op grond van "*negligence*" (foutaansprakelijkheid) of "*strict liability*" (objectieve aansprakelijkheid), maar óók op grond van "*breach of warranty*" (miskenning van een garantieverplichting), "*including actions brought under the provisions of the Uniform Commercial Code*" (inclusief schadeclaims op basis van de bepalingen van het Eenvormig Wetboek van Koophandel) (zie art. 29-34-104 Tennessee Code).

118. Hoger werd reeds aangestipt dat de "*Uniform Commercial Code*" (Eenvormig Wetboek van Koophandel) van de staat Tennessee (Titel 47 Tennessee Code), inzake "*sales*" (overeenkomsten van koop-verkoop), voorziet in een "*implied warranty*" (impliciete garantieverplichting) die, behoudens andersluidende overeenkomst, rust op elke verkoper die *handelaar* in dergelijke goederen is - dat de verkochte waren "*merchantable*" (verkoopwaardig) zijn, wat (onder meer) inhoudt dat zij geschikt

moeten zijn voor de normale doeleinden waarvoor zulke goederen worden gebruikt (zie art. 47-2-314(1) en (2)(c) Tennessee Code) (zie hoger).

Uit artikel 29-34-104 van de Tennessee Code volgt dat het, (ook) voor een schadeclaim op basis van "warranty" (garantieplichting), *niet vereist* is dat de benadeelde een *rechtstreekse contractuele band* heeft met de aangesproken verkoper.

Op die manier kunnen navolgende kopers van een goed, zoals een eindverbruiker, zich óók richten tot vroegere verkopers, zoals de fabrikant en/of de verdeler -en dit zélf op grond van de hoger bedoelde "breach of implied warranty of merchantability" (miskenning van de impliciete garantie van verkoopwaardigheid), die *krachtens de wet zelf* stilzwijgend begrepen is in de overeenkomst van koop-verkoop die door de aangesproken verkoper (enkel) *met zijn eigen koper* werd gesloten en waarbij de benadeelde zelf dus strikt genomen *geen partij* is.

Kortom, krachtens de artikelen 29-34-104 en 47-2-314 van de Tennessee Code geldt, ook naar het recht van de staat Tennessee, voor de navolgende kopers *omzeggens dezelfde regel* als naar Belgisch recht op grond van artikel 1615 van het Burgerlijk Wetboek (zie hoger).

ii) verjaring?

119. Zoals hoger reeds vermeld, bedraagt de verjaringstermijn voor schadeclaims wegens verkoop van gebrekkige-producten, voorzover zij berusten op de (contractuele) grondslag van "breach of warranty" (miskenning van een garantieplichting), naar het recht van de staat Tennessee, slechts *vier jaar* vanaf het ogenblik dat deze zaken werden (aangeboden om te worden) geleverd (zie art. 29-28-103(a) en art. 47-2-725(1) Tennessee Code) (zie hoger).

De levering van de bewuste bussen "OFF-SHOOT-O" is alleszins geschied *in het voorjaar van 2001*, zoals onder meer kan worden afgeleid uit de facturen die door de heer ... worden voorgelegd en die betrekking hebben op verkopen van "OFF-SHOOT-O", onder andere aan de eisers, in de periode van maart tot en met juni 2001 (stukken 1-145 ...).

De rechtbank zal dan ook uitgaan van een (uiterste) datum van levering die, voor alle partijen samen, gemakshalve wordt gesitueerd *op 30 juni 2001*. Wat telt, is namelijk dat welke levering ook aan om het even welke partij *onmogelijk ná 30 juni 2001* kan hebben plaatsgevonden - aangezien op dat ogenblik (zelfs) de *schade* aan de door de eisers gekweekte azalea's zich reeds voltrokken had.

120. Alle tussenvorderingen van de partijen, andere dan de N.V. ... tegen ... werden, a.h.w. *per definitie*, pas ingesteld na 28 juni 2005 – zijnde de datum waarop de laatstgenoemde door de ... werd gedagvaard in gedwongen tussenkost en vrijwaring. De eerste van deze tussenvorderingen tegen ...; werd ingesteld door de heer ... bij conclusie neergelegd ter griffie *op 19 oktober 2005*. Alle andere tussenvorderingen tegen ... behalve die van de ... (zie hoger), zijn *van nog latere datum*.

Alle bedoelde tussenvorderingen tegen ..., zowel de *gewone* tussenvorderingen van de eisers als de tussenvorderingen in vrijwaring van de heer... en de ... werden dus *méér dan vier jaar* na de (uiterste) datum van levering (30 juni 2005) ingesteld.

Déze vorderingen tegen ... zijn dus - althans in zoverre zij steunen op een *contractuele* basis, t.w. de miskenning van een (impliciete) garantieplichting (zie hoger) - naar het (toepasselijke) recht van de staat Tennessee, wél verjaard.

121. De rechtbank wijst de partijen erop dat de uitzonderingsbepaling van artikel 47-2-725(5) van de Tennessee Code, op grond waarvan de vordering in vrijwaring van de ... tegen ... *niet verjaard* werd geacht (zie hoger), *niet van toepassing* is ten aanzien van de overige partijen.

Immers, artikel 47-2-725(5) van de Tennessee Code laat énkél een afwijking van de principiële verjaringstermijn (van vier jaar) toe voor zij die een "*counterclaim*" (tegenvordering) of een "*third-party complaint*" (vordering in tussenkost en vrijwaring) instellen.

Van een "*counterclaim*" (tegenvordering), zijnde een vordering van een oorspronkelijke verweerder tegen een oorspronkelijke eiser, is in dit verband alvast geen sprake. Integendeel, ... werd zelf als (laatste) *verwerende partij* in de procedure betrokken. Tegen haar werden dan ook géén "*counterclaims*" (tegenvorderingen) ingesteld.

Van een "*third-party complaint*" (vordering in tussenkost en vrijwaring) is slechts sprake wanneer een *derde*, d.w.z. een partij die nog niet in het geding is, door een oorspronkelijke verweerder in de procedure wordt betrokken. Dit is precies wat (alleen) de ... gedaan heeft met – reden waarom haar vordering in vrijwaring, krachtens artikel 47-2-725(5) van de Tennessee Code, *niet verjaard* is (zie hoger).

De vorderingen van de overige partijen zijn echter géén "*third-party complaints*" (vorderingen in tussenkost en vrijwaring) in de zin van artikel 47-2-725(5) van de Tennessee Code. Deze vorderingen werden immers *niet* ingesteld *tegen een derde*: op het ogenblik dat deze vorderingen werden ingesteld, was ... rééds partij in het geding, aangezien zij al was gedagvaard in tussenkost door de ... op 28 juni 2005.

Niet alle vorderingen die, naar Belgisch recht, als *tussenvorderingen* kunnen worden bestempeld (zie art. 13 Gerechtelijk Wetboek), zijn derhalve ook "*third party complaints*" (vorderingen in tussenkost en vrijwaring) in de zin van artikel 47-2-725(5) van de Tennessee Code. Voor het instellen van een nieuwe vordering *door een oorspronkelijke eiser* en dit *tegen een andere dan de oorspronkelijke verweerder*, voorziet de Tennessee Code namelijk - althans voor sommige gevallen - in specifieke procedureregels én een bijzondere verjaringstermijn (zie art. 20-1-119 Tennessee Code) (zie verder). Van een "*third party complaint*" (vordering in tussenkost en vrijwaring), in de zin van artikel 47-2-725(5) van de Tennessee Code, kan in dat geval dan ook *geen sprake* zijn.

Deze "*third party complaints*" (vorderingen in tussenkost en vrijwaring), in de zin van artikel 47-2-725(5) van de Tennessee Code, zijn m.a.w. slechts gelijk te stellen met vorderingen die, naar Belgisch recht, moeten worden gekwalificeerd als vorderingen in (gedwongen) *tussenkost* (zie art. 15 en 16, lid 2 Gerechtelijk Wetboek).

122. Volledigheidshalve stipt de rechtbank aan dat, volgens het procedurerecht van de staat Tennessee, voor de oorspronkelijke eiser soms uitdrukkelijk voorzien is in de mogelijkheid om later (alsnog) een andere partij dan de oorspronkelijke verweerder in het geding te betrekken.

Het gaat dan meer bepaald om procedures op basis van "*comparative fault*" (samenlopende fouten). De oorspronkelijke eiser kan dan, *binnen de negentig dagen* nadat de oorspronkelijke verweerder een derde partij heeft aangewezen als degene die, volgens de verweerder, heeft gezorgd voor of bijgedragen tot de schade waarvoor de eiser vergoeding claimt, ook zélf overgaan tot het instellen van een (hoofd- of tussen)vordering tegen deze derde partij - zelfs indien deze vordering, volgens de gewone verjaringsregels, op dat ogenblik reeds *verjaard* zou zijn (zie art. 20-1-119(a) en (b) Tennessee Code).

Deze afwijking van de gewone verjaringsregels geldt echter, bij wijze van (restrictief op te vatten) uitzondering, *uitsluitend* in de hierboven bedoelde hypothese (zie art. 20-1-119(c) Tennessee Code). Daarbuiten gelden dus enkel de principiële verjaringstermijnen.

123. Toegepast op de voorliggende zaak, moet vooreerst worden opgemerkt dat - in de mate dat het voormelde artikel 20-1-119 van de Tennessee Code een (bijkomende) *verjaringsregel* bevat - dit artikel niet zomaar kan worden beschouwd als zuiver procedurerecht, dat als *lex fori* uitsluitend zou

kunnen worden toegepast door de rechtbanken en hoven van de staat Tennessee, maar wel degelijk een onderdeel vormt van de *lex contractus* die van toepassing is op de door ... gesloten overeenkomst van koop-verkoop (zie art. 10.1.d E.V.O.) (zie hoger).

Echter, voorzover de eisers, de heer ... de ... en/of de ... zich zouden beroepen op de "extra termijn" van negentig dagen waarin artikel 20-1-119 van de Tennessee Code voorziet, zou dit tevergeefs zijn. De toepassingsvoorwaarden van artikel 20-1-119(a) van de Tennessee Code zijn in dit geval namelijk niet vervuld.

Immers, aangenomen dat men in de voorliggende zaak al te maken heeft met "*comparative fault*" (samenlopende fouten) in de zin van artikel 20-1-119(a) van de Tennessee Code, staat vast dat ... niet door de oorspronkelijke (of later tussengekomen) *eisende* partij(en) werd gedagvaard in tussenkost, maar wel door de ... zijnde een (weliswaar later tussengekomen) *verwerende* partij, en dit via een "*third party complaint*" (vordering in tussenkost en vrijwaring) (zie hoger). Voor deze hypothese zijn de bepalingen van artikel 20-1-119 van de Tennessee Code kennelijk niet bedoeld.

Hoe dan ook moet worden vastgesteld dat de termijn van negentig dagen, waarvan sprake in artikel 20-1-119(a) en (b) van de Tennessee Code, door géén van de betrokken partijen werd gerespecteerd. Immers, ... werd door de ... al gedagvaard in gedwongen tussenkost en vrijwaring *op 28 juni 2005*. De eerstvolgende tussenvordering tegen ... werd ingesteld door de heer ..., bij conclusie neergelegd ter griffie *op 19 oktober 2005* - dit is *méér dan negentig dagen* na 28 juni 2005. Alle overige tussenvorderingen tegen ... zijn *van nog latere datum*.

124. Uit dit alles volgt dat, anders dan de tussenvordering in vrijwaring van de ... (zie hoger), alle overige tussenvorderingen tegen ... zowel de gewone tussenvorderingen van de eisers als de tussenvorderingen in vrijwaring van de heer ..., de ..., de ... en de ... - althans in zoverre zij gesteund zijn op een (contractuele) garantieverplichting voor gebreken van de verkochte zaak, *verjaard* zijn, aangezien zij niet werden ingesteld binnen de (principiële) verjaringstermijn van *vier jaar* die naar het (toepasselijke) recht van de staat Tennessee van toepassing is.

Wat deze (tussen)vorderingen en deze (contractuele) rechtsgrond betreft, is het verweer van ... dat zij *laattijdig* werden ingesteld dus alvast wel gegrond.

iii) alternatieve rechtsgronden?

125. Zowel de eisers als de ..., de heer ... en de ... steunen hun respectieve tussenvorderingen tegen ... *ondergeschikt*, d.w.z. voorzover zij *ongegrond* zouden zijn *op contractuele basis*, (ook) op een vermeende *onrechtmatige daad* en/of een vermeende *objectieve (product) aansprakelijkheid*.

Aangezien deze tussen vorderingen tegen ... althans in zoverre zij uitgaan van alle andere partijen dan de ... (inderdaad) ongegrond zijn in de mate dat zij op een contractuele basis steunen, meer bepaald *wegens verjaring* (zie hoger), dient de rechtbank zich thans ook over deze alternatieve rechtsgronden te buigen.

126. Wat het toepasselijke recht betreft, moet andermaal worden vastgesteld dat tussen de Verenigde Staten en België (nog) géén internationaal verdrag van kracht is met regels tot aanwijzing van het toepasselijke recht voor aanspraken *wegens foutaansprakelijkheid en/of productaansprakelijkheid* in zaken die aanknopingen hebben met de beide voornoemde staten.

De Conventie van Den Haag van 2 oktober 1973 inzake de wet die van toepassing is op de *productenaansprakelijkheid*, werd alvast door België nooit bekrachtigd.

De Verordening (EG) nr. 864/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 11 juli 2007 betreffende het recht dat van toepassing op niet-contractuele verbintenissen ("Rome II"), *Pb. L* 199, 31 juli 2007, p. 40, is slechts van toepassing op schadeveroorzakende gebeurtenissen die zich hebben

voorgedaan *na 11 januari 2009* (zie art. 31-32). Vóór deze datum bestonden er in deze materie nog géén Europese instrumenten met (uniforme) verwijzingsregels.

Het Belgisch W.I.P.R. bepaalt slechts het recht dat van toepassing is op rechtshandelingen en rechtsfeiten die zich hebben voorgedaan *na 1 oktober 2004* (zie art. 127, § 1 en art. 140, lid 1 W.I.P.R.) (zie hoger).

Aangezien de onrechtmatige daad en/of grond van productaansprakelijkheid die thans aan ... wordt verweten, zich heeft voorgedaan (uiterlijk) *in het voorjaar van 2001* (zie hoger) - dit is dus (lang) vóór 1 oktober 2004 en (zeker) vóór 11 januari 2009 - moet men dus, om het toepasselijke (buitencontractueel) aansprakelijkheidsrecht te achterhalen, toepassing maken van het (nog niet gecodificeerd) internationaal privaatrecht zoals dat in België gold vóór 1 oktober 2004.

127. De wetten van politie en veiligheid verbinden allen die binnen het grondgebied wonen (zie art. 3, lid 1 (oud) Burgerlijk Wetboek, zoals van toepassing op 30 juni 2001).

Op basis van deze (thans opgeheven) wettelijke bepaling, werd aangenomen dat, in zaken met aanknopingen naar verschillende staten, de buitencontractuele aansprakelijkheid in principe werd beheerst door de zgn. *lex loci delicti commissi*, d.w.z. de wet van de plaats waar de onrechtmatige daad werd gepleegd (zie o.m.: Cass. 17 mei 1957, Pas. 1957, I, p. 1111, concl. Proc.-Gen. R. HAYOIT DE-TERMICOURT; Cass. 30 oktober 1981, Arr. Cass. 1981-82, p. 318; A. HEYVAERT, Belgisch Internationaal Privaatrecht, een Inleiding, Gent, Mys & Breesch, 1999, p. 182-183, nr. 424; G. VAN HECKE en K. LENAERTS, Internationaal Privaatrecht, in Algemene Practische Rechtsverzameling, Gent, Story-Scientia, 1986, p. 342, nr. 763 en p. 346, nr. 775).

Tot de verwijzingscategorie van de onrechtmatige daad, behoorde (en behoort) onder meer de vraag naar de termijnen van verjaring of verval (zie o.m.: A. HEYVAERT, o.c., p. 184, nr. 426).

Onder dezelfde verwijzingscategorie viel (en valt) ook de vraag naar de constitutieve bestanddelen die moeten zijn vervuld opdat de aangevoerde (fout-c.q. risico)aansprakelijkheid zou kunnen worden aangenomen (zie o.m.: G. VAN HECKE en K. LENAERTS, o.c., p. 343, nr. 764).

128. Zowel de vorderingen op basis van *foutaansprakelijkheid* als deze op basis van (objectieve) *productaansprakelijkheid*, dienen bijgevolg op hun gegrondheid te worden beoordeeld volgens het recht van de staat waar de aangevoerde onrechtmatige daad werd gepleegd c.q. waar de voorwaarden van de beweerde (objectieve) productaansprakelijkheid zich in concreto zouden hebben verenigd.

Die staat kan, wat ... betreft, onmogelijk *België* zijn. Immers, ... heeft, in het kader van de voorliggende zaak, *geen enkele handeling* gesteld op Belgisch grondgebied. ... heeft, als dusdanig, omzeggens *niets* met België maken.

Als er aan ... al enige foutieve handeling of een gebrek aan zorgvuldigheid zou kunnen worden verweten, dan kan deze zich slechts hebben voorgedaan ten tijde van de vervaardiging en/of de verpakking van het product - zoals overigens ook gesuggereerd wordt door het college van deskundigen (zie hoger).

Dit alles heeft zich hoegenaamd niet voltrokken in België, maar uitsluitend *in de Verenigde Staten* – hetzij *in Arkansas*, waar de fabriek van ... zich bevindt waar de geleverde hoeveelheid “OFF-SHOOT-O” in opdracht van ... *de facto* werd gemaakt (West Helena), hetzij *in Tennessee*, waar zowel ... (Memphis) als ... (Collierville) hun hoofdvestiging hebben.

129. Mede bij gebrek aan voldoende (objectieve) gegevens omtrent het precieze verloop van het productie- en verpakkingsproces van het bewuste lot “OFF-SHOOT-O” in de Verenigde Staten, wenst de rechtbank in het midden te laten wat er juist zou kunnen zijn misgelopen en wáár dit dan wel zou zijn gebeurd.

De rechtbank kan zich namelijk beperken tot de vaststelling dat de tussenvorderingen van de eisers, de heer ..., de ..., de ... en de ... tegen ... - óók in zoverre zij gesteund zijn op een eventuele fout- of (objectieve) productaansprakelijkheid - zowel naar het recht van de staat *Tennessee* als naar het recht van de staat *Arkansas*, hoe dan ook onherroepelijk *verjaard* zijn.

Deze vaststelling zal hierna kort worden toegelicht (zie verder).

130. Volgens het recht van de staat *Tennessee* dient een dergelijke vordering tot vergoeding van stoffelijke schade te worden ingesteld binnen een termijn van *drie jaar* na de voltrekking van de "*cause of action*" (oorzaak van de vordering) (zie art. 29-28-103(a) samen met art. 28-3-105 Tennessee Code).

Ook in dit verband kan worden gewezen op een mogelijke *afwijking* van deze principiële verjaringstermijn voor wie zijn aanspraak formuleert via een "*counterclaim*" (tegenvordering), een "*third party complaint*" (vordering in tussenkomst en vrijwaring) of een "*crossclaim*", d.i. een tussenvordering tussen partijen van *dezelfde kant* (eisers of verweerders) onderling (zie art. 28-1-114(a) Tennessee Code; vgl. art. 47-2-725(5) Tennessee Code).

Maar zoals ook hoger reeds werd vastgesteld, zijn de tegen ... ingestelde tussenvorderingen – met uitzondering van die van de ... - géén "*counterclaim*" (tegenvordering) of "*third party complaint*" (vordering in tussenkomst en vrijwaring) en zelfs geen "*cross-claim*" (onderlinge tussenvordering) in de zin van artikel 28-1-114(a) van de Tennessee Code.

Al deze tussenvorderingen tegen ... zijn en blijven dan ook onderworpen aan de gewone verjaringstermijn van *drie jaar*.

131. Dezelfde verjaringstermijn geldt ook volgens het recht van de staat *Arkansas*, dat vervat ligt in de *Arkansas Code* (Wetboek van Arkansas) (zie: <http://www.arkleg.state.ar.us/SearchCenter/Pages/ArkansasCodeSearchResultPage.aspx>).

Ook naar het recht van de staat *Arkansas* bedraagt de verjaringstermijn voor dergelijke vorderingen slechts *drie jaar* vanaf de voltrekking van de "*cause of action*" (oorzaak van de vordering) (zie art. 16-56-105(1), (3) en/of (6) Arkansas Code).

Anders dan de Tennessee Code (zie hoger), bevat de Arkansas Code géén uitzonderingen op de gewone verjaringsregels voor wie zijn aanspraak formuleert *bij wege van tegen- of tusseneis* - behoudens de mogelijkheid van een verweerder om zich *te allen tijde* tegen de eisende partij te keren, tot beloop van (het voorwerp van) diens hoofdeis, via een zgn. "*setoff*". Dit is een *tegenvordering*, gesteund op een zelfde of andere rechtsgrond dan de hoofdeis, die ertoe strekt om de claim van de eiser, voorzover gegrond, via compensatie te (doen) herleiden tot een lager bedrag (zie art. 16-56-102 Arkansas Code).

Het moge duidelijk zijn dat géén van de tegen ... ingestelde tussenvorderingen kan worden gekwalificeerd als een dergelijke "*setoff*" (tegenvordering) in de zin van artikel 16-56-102 van de Arkansas Code. Ook met toepassing van het recht van de staat *Arkansas* zijn en blijven deze tussenvorderingen tegen ... derhalve onderworpen aan de gewone verjaringstermijn van *drie jaar*.

132. De "*cause of action*" (oorzaak van de vordering) is, wat betreft de hier bedoelde tussenvorderingen tegen ... op grond van foutaansprakelijkheid of objectieve productaansprakelijkheid, het *ontstaan van schade* aan de door de eisers gekweekte azalea's door het gebruik van het product "OFF-SHOOT-O", dat zogezegd op een foutieve of onzorgvuldige wijze zou zijn gemaakt en/of verpakt in opdracht van ...

Deze "*cause of action*" (oorzaak van de vordering) heeft zich voltrokken in het voorjaar van 2001, d.w.z. *uiterlijk op 30 juni 2001* (zie hoger).

Alle tussenvorderingen werden tegen ... ingesteld *ná 28 juni 2005*, zijnde de datum waarop ... door de ... in tussenkomst werd gedagvaard.

Al deze vorderingen werden dus *méér dan drie jaar* na de (uiterste) datum van de "*cause of action*" (oorzaak van de vordering) ingesteld - en dus *buiten* de toepasselijke verjaringstermijn, zowel volgens het recht van de staat *Arkansas* (zie art. 16-56-105 Arkansas Code) als volgens het recht van de staat *Tennessee* (zie art. 47-2-725(1) en art. 28-1-105 Tennessee Code).

133. Voor alle duidelijkheid weze opgemerkt dat het inleiden van een *procedure in kortgeding* (voor een Belgische rechtbank) *géén grond tot stuiting of schorsing* van een lopende verjaringstermijn oplevert.

De omstandigheid dat de eisende partij voordien een *procedure in kortgeding* heeft ingeleid, inzonderheid tot aanstelling van een gerechtsdeskundige, kan alléén een rol spelen bij de beoordeling van de vraag of de (door de rechtbank in te vullen) "*korte termijn*" in de zin van artikel 1648 van het (Belgisch) Burgerlijk Wetboek al dan niet werd nageleefd (zie hoger).

Maar voor het overige is een *vordering ten gronde* alleszins vereist vóór het verstrijken van de voorgeschreven verjaringstermijn. Dit is niet alleen het geval naar *Belgisch* recht (zie art. 2244 Burgerlijk Wetboek; zie o.m.: Cass. 17 februari 1989, *Arr. Cass.* 1988-89, p. 691), maar - gelet op de inhoud van het juridisch concept "*limitation of actions*" (verjaring) zélf (zie Titel 16, Ondertitel 5, Hoofdstuk 56 Arkansas Code en art. 28-1-101 Tennessee Code) - óók naar het recht van de staat Arkansas en dat van de staat Tennessee.

134. Uit het bovenstaande volgt dat de tussenvorderingen van alle andere partijen dan de ... ingesteld tegen ... - zowel de *gewone* tussenvorderingen van de eisers als de tussenvorderingen *in vrijwaring* van de heer ..., de ... en de ... - óók in zoverre zij berusten op een eventuele *fout- en/of objectieve (product)aansprakelijkheid - verjaard* zijn, aangezien zij niet werden ingesteld binnen de naar het (toepasselijke) recht van de staat Arkansas of de staat Tennessee voorgeschreven termijn van *drie jaar*.

Derhalve is het verweer van ... dat de bedoelde tussenvorderingen *laattijdig* zijn, ook wat deze alternatieve rechtsgronden betreft, opnieuw gegrond.

Dit betekent dus dat, buiten de vordering in vrijwaring van de N.V. ... (zie hoger), alle andere tussenvorderingen die tegen ... werden ingesteld stuk voor stuk (integraal) moeten worden afgewezen als *ongegrond* en dit *wegens verjaring*.

De (ondergeschikte) tussenvordering in vrijwaring van ... tegen de ... (zie hoger), lijkt dan ook veeleer *zonder voorwerp* te vallen.

135. Louter ten overvloede stipt de rechtbank aan dat de hoger bedoelde tussenvorderingen tegen ... gesteund op een mogelijke *fout- en/of objectieve (product)aansprakelijkheid*, óók indien zij *naar Belgisch recht* dienden te worden beoordeeld, hoe dan ook als *ongegrond* zouden zijn afgewezen.

Immers, gesteund op een beweerde (buitencontractuele) *foutaansprakelijkheid* zouden deze tussenvorderingen, naar Belgisch recht, moeten worden afgewezen wegens het principiële *verbod van samenloop* van contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid. Het is niet omdat een contractuele aansprakelijkheidsvordering ongegrond wordt verklaard omdat zij *verjaard* is, dat er het samenloopverbod niet meer zou spelen en een buitencontractuele aansprakelijkheidsvordering plos (weer) mogelijk zou zijn. Overigens is, in hoofde van ... *géén concrete* (buitencontractuele) *fout* of *nalatigheid* aangetoond: het bestaan van schade houdt op zichzelf nog geen bewijs in van een *fout* (zie hoger).

Maar ook op basis van de (Belgische) Wet Productaansprakelijkheid zouden deze tussenvorderingen gedoemd zijn geweest om te mislukken, niet alleen wegens het verstrijken van (opnieuw) de voorgeschreven *verjaringsstermijn* van drie jaar (zie art. 12, § 1 W.P.A.), maar ook wegens het voorwerp van de schadeclaims, die immers geenszins strekken tot schadeloosstelling voor goederen die zich situeren *in de privésfeer* van de benadeelden (zie art. 11, § 2 W.P.A.).

Dienaangaande kan worden verwezen naar wat hoger reeds werd uiteengezet met betrekking tot de alternatieve rechtsgronden waarop (ook) de verschillende hoofd- en tussenvorderingen tegen de ..., de heer ... en de ... (ondergeschikt) waren gesteund (zie hoger).

[...]

DE RECHTBANK,

RECHT DOENDE OP TEGENSPRAAK,

Met inachtneming van de artikelen 2, 33, 34, 36, 37 en 41 van de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,

Zegt voor recht dat de zaak A.R. 03/4102/A en de zaak A.R. 03/4187/A zijn samengevoegd, in die zin dat de zaak-A.R. 03/4187/A werd gevoegd bij de zaak A.R. 03/4102/A.

Verklaart zich **internationaal bevoegd** om kennis te nemen van het onderhavig geschil, in zijn geheel genomen.

Neemt, voor zoveel als nodig, akte van de vrijwillige tussenkomst van de heer ..., van de heer ... en van de ... en van de gedwongen tussenkomst van de ... en van ... in het onderhavige geding.

A.

Verklaart de hoofdvordering van de heer ... tegen de heer ontvankelijk en toelaatbaar maar **ongegrond**.

Verklaart de respectieve tussenvorderingen van de heer ..., de ..., de heer ..., de heer ..., de heer..., de heer ..., de heer ... en de heer ... ieder wat hem/haar betreft, tegen ... ontvankelijk en toelaatbaar maar **ongegrond**.

Verklaart de respectieve hoofd- en tussenvorderingen van de heer..., de ..., de heer ..., de heer..., de heer..., de ... en de heer... en de respectieve tussenvorderingen van de heer ... en de heer ..., ieder wat hem/haar betreft, tegen de heer ..., de ..., de ... en/of de ... ontvankelijk, toelaatbaar en in de hiernavolgende mate **gegrond**.

Veroordeelt de heer ... en de ... **in solidum** tot betaling van:

- aan de ... vennootschap naar Nederlands recht: de som van **VIERENZEVENTIGDUIZEND HONDERD NEGENTIG EURO (74.190,00 EUR)**, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 3 oktober 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet van 3 oktober 2003 tot de datum van effectieve betaling;
- aan de heer ... de som van **TWEEËNVIJFTIGDUIZEND ZEVENHONDERD NEGENENVEERTIG EURO EN NEGENENDERTIG CENT (52.749,39 EUR)**, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 3 oktober 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet van 3 oktober 2003 tot de datum van effectieve bebetaling;
- aan de heer ... de som van **ACHTENTWINTIGDUIZEND TWEEHONDERD NEGENENVIJFTIG EURO EN ZESENTACHTIG CENT (28.259,86 EUR)**, te

vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 3 oktober 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet van 3 oktober 2003 tot de datum van effectieve betaling;

- aan de ...: de som van **VIERENVIJFTIGDUIZEND VIERHONDERD ACHTENDERTIG EURO EN EENENNEGENTIG CENT (54.438,91 EUR)**, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 3 oktober 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet van 3 oktober 2003 tot de datum van effectieve betaling;
- aan de heer ...: de som van **ZEVENTIENDUIZEND TWEEHONDERD DRIENVIJFTIG EURO EN NEGENENTACHTIG CENT (17.253,89 EUR)**, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 3 oktober 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet van 3 oktober 2003 tot de datum van effectieve betaling;
- aan de heer ... de som van **TWEEËNTWINTIGDUIZEND HONDERD ACHTENZEVENTIG EURO EN VIERENTWINTIG CENT (22.178,24 EUR)**, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 29 oktober 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet van 29 oktober 2003 tot de datum van effectieve betaling.

Veroordeelt de ..., de ... en de ... **in solidum** tot betaling van:

- aan de heer ...: aan de som van **ÉENENTWINTIGDUIZEND VIERHONDERD TWEEËNVEERTIG EURO EN NEGENENZEVENTIG CENT (21.442,79 EUR)**, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 10 oktober 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet van 10 oktober 2003 tot de datum van effectieve betaling.

Veroordeelt de ... en de ..., daarenboven, **in solidum** tot betaling van:

- aan de heer ... de som van **DUIZEND TWEEHONDERD NEGENENDERTIG EURO EN ZEVENENVEERTIG CENT (1.239,47 EUR)**, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 10 oktober 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet van 10 oktober 2003 tot de datum van effectieve betaling.

Veroordeelt de ... en de ... **in solidum** tot betaling van:

- aan de heer ... de som van **ZEVENTIENDUIZEND VIJFHONDERD EN TIEN EURO EN ZEVENTIG CENT (17.510,70 EUR)**, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 3 oktober 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet van 3 oktober 2003 tot de datum van effectieve betaling.

Veroordeelt de ..., de heer ... en de ... **in solidum** tot betaling van:

- aan de heer ... : de som van **ÉENENVIJFTIGDUIZEND VIERHONDERD ÉENENVEERTIG EURO EN ACHTENVEERTIG CENT (51.441,48 EUR)**, te vermeerderen met de vergoedende intrest aan 5 % per jaar van 1 juni 2001 tot 13 november 2003 en met de gerechtelijke intrest aan dezelfde rentevoet op deze hoofdsom en vergoedende intresten (samen) van 13 november 2003 tot de datum van effectieve betaling.

Wijst de voormelde respectieve hoofd- en tussenvorderingen, voor al het overige, af als ongegrond.

B.

Verklaart de tussenvordering in vrijwaring van de ... tegen ... ontvankelijk en toelaatbaar maar **ongegrond**.

Verklaart de tussenvorderingen in vrijwaring van de ... tegen de ..., de heer ... en de ... ontvankelijk, toelaatbaar en in de hierna volgende mate **gegrond**.

Veroordeelt de ..., de heer ... en de ... **in solidum** om de ... te **vrijwaren** voor alle bedragen, in hoofdsom en intresten, die de ... daadwerkelijk zou betalen aan de heer ... in uitvoering van de hoger bedoelde veroordeling **sub A** – met dien verstande dat, wat de ... betreft, deze veroordeling tot vrijwaring van de ... slechts geldt onder aftrek van de bedongen **franchise** van DUIZEND TWEEHONDERD NEGENENDERTIG EURO EN ZEVENENVEERTIG CENT (1.239,47 EUR).

Veroordeelt de ..., daarenboven, om de ... ook te **vrijwaren** voor alle gerechtskosten die ten laste worden gelegd of gelaten van de ..., zoals hierna bepaald.

C.

Verklaart de tussenvorderingen in vrijwaring van de ... tegen de ... en ... ontvankelijk en toelaatbaar maar **ongegrond**.

Verklaart de tussenvorderingen in vrijwaring van de ... tegen de heer ... en de ... ontvankelijk, toelaatbaar en in de hierna volgende mate **gegrond**.

Veroordeelt de heer ... en de ... **in solidum** om de ... te **vrijwaren** voor alle bedragen, in hoofdsom en intresten, die de ... daadwerkelijk zou betalen aan heer ... in uitvoering van de hoger bedoelde veroordeling **sub A** en/of aan de ... in uitvoering van de hoger bedoelde veroordeling **sub B**.

D.

Verklaart de tussenvordering in vrijwaring van de ... tegen ... ontvankelijk en toelaatbaar maar **ongegrond**.

Verklaart de tussenvorderingen in vrijwaring van de ... tegen de heer en de ... ontvankelijk, toelaatbaar en in de hierna volgende mate **gegrond**.

Veroordeelt de heer ... en de ... **in insolidum** om de ... te **vrijwaren** voor alle bedragen, in hoofdsom en intresten, die de ... daadwerkelijk zou betalen aan de heer ... en/of aan de heer ... in uitvoering van de hoger bedoelde veroordelingen **sub A**.

E.

Verklaart de tussenvordering in vrijwaring van de heer ... tegen ... ontvankelijk en toelaatbaar maar **ongegrond**.

Verklaart de tussenvordering in vrijwaring van de heer ... tegen de ... ontvankelijk, toelaatbaar en de hierna volgende mate **gegrond**.

Veroordeelt de ... om de heer ... te **vrijwaren** voor alle bedragen, in hoofdsom en intresten, die de heer ... daadwerkelijk zou betalen aan de ..., de heer ..., de heer ..., de heer ... en/of de heer ... in uitvoering van de hogervermelde veroordelingen **sub A**, aan de ... in uitvoering van de hoger bedoelde veroordeling **sub B**, aan de ... uitvoering van de hoger bedoelde veroordeling **sub C** en/of aan de ... in uitvoering van de hoger bedoelde veroordeling **sub D**.

F.

Verklaart de tussenvordering in vrijwaring van de ... tegen ... ontvankelijk, toelaatbaar en in de hierna volgende mate **gegrond**.

Veroordeelt ... om de ... te **vrijwaren** voor alle bedragen, in hoofdsom en intresten, die de ... zou betalen aan de ..., de heer ..., de heer ..., de heer..., de heer ..., de heer ..., de heer ... en/of de heer ... in uitvoering van de hoger bedoelde veroordelingen **sub A**, aan de ... in uitvoering van de hoger

bedoelde veroordeling **sub B**, aan de ... in uitvoering van de hoger bedoelde veroordeling **sub C**, aan de in uitvoering van de hoger bedoelde veroordeling **sub D** en/of aan de heer ... in uitvoering van de hoger bedoelde veroordeling **sub E**.

G.

Verklaart de tussenvordering in vrijwaring van ... tegen de ... ontvankelijk en toelaatbaar maar, voorzover niet **zonder voorwerp**, dan minstens **ongegronnd**.

H.

Veroordeelt de ... en de ... (samen), de ..., de heer ... en de ... ieder tot *één tiende* en ... tot *drie vijfde* van de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van de heer ..., de heer ... de heer ..., de heer ..., de ... en de heer ...:
 - * dagvaarding en rolrecht (AR 03/4102/A): 369,12 euro
 - * rechtsplegingsvergoeding (kortgeding): 109,07 euro
 - * expertise: 7 x 3.559,13 euro = 24.913,91 euro
- aan de zijde van de heer ...
 - * dagvaarding en rolrecht (K 86/01): 190,48 euro
- aan de zijde van de ... en de heer ...
 - * dagvaarding en rolrecht (K 85/01): 114,63 euro
- aan de zijde van de heer ... en de heer ...
 - * dagvaarding en rolrecht (K 84/01): 208,73euro
- aan de zijde van de heer ...
 - * rechtsplegingsvergoeding (kortgeding) : 109,07 euro
 - * expertise: 3.559,13 euro
- aan de zijde van de heer ...
 - * rechtsplegingsvergoeding (kortgeding): 109,07 euro
 - * expertise: 3.559,13 euro

Veroordeelt de ... en de ... (samen), de ..., de heer ... en de ... ieder tot *één vierde* van de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van de heer ..., de ..., de heer ... de heer ... de heer ... de ... en de heer ...:euro
 - * rechtsplegingsvergoeding (ten gronde): 7.000,00 euro
- aan de zijde van de heer ...
 - * rechtsplegingsvergoeding (ten grond): 2.000,00 euro
- aan de zijde van de heer ...
 - * rechtsplegingsvergoeding (ten gronde) : 2.500,00 euro

Veroordeelt de heer ... tot de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van de heer ...
 - * dagvaarding en rolrecht (AR 03/4187/A): 237,97 euro

Veroordeelt de ... tot de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van de ...
 - * dagvaarding in tussenkomst: 191,40 euro

Veroordeelt de ..., de heer ... en de ... ieder tot *één derde* van de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van de ...
 - * rechtsplegingsvergoeding (kortgeding): 109,07 euro
 - * rechtsplegingsvergoeding (vrijwaring): 1.200 euro

Veroordeelt de heer ... en de ... ieder tot de *helft* van de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van de ...

- * rechtsplegingsvergoeding (kortgeding): 109,07 euro
- * rechtsplegingsvergoeding (vrijwaring): 1.200 euro

Veroordeelt de ... tot de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van de heer ...:
 - * dagvaarding in tussenkomst ...: 202,34 euro
 - * rechtsplegingsvergoeding (kortgeding): 109,07 euro
 - * rechtsplegingsvergoeding (vrijwaring): 1.200,00 euro

Veroordeelt ... tot de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van de ...
 - * verzoek verkorting termijnen (kortgeding): p.m.
 - * grossen beschikking verkorting termijnen: p.m.
 - * dagvaarding in tussenkomst ... (kortgeding): p.m.
 - * rechtsplegingsvergoeding (kortgeding): 109,07 euro
 - * dagvaarding in tussenkomst ... (ten gronde): 1.604,14 euro
 - * rechtsplegingsvergoeding (vrijwaring): 1.200,00 euro
- aan de zijde van ...
 - * rechtsplegingsvergoeding (kortgeding): 109,07 euro

Veroordeelt de heer ..., de ..., de heer ..., de heer ..., de heer ..., de ..., de heer ..., de heer ... en de heer ... ieder tot *één negende* van de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van ...
 - * rechtsplegingsvergoeding (tusseneisen): 7.000,00 euro

Veroordeelt de ..., de ... de ... en de heer ... ieder tot *één vierde* van de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van ...
 - * rechtsplegingsvergoeding (tusseneisen in vrijwaring): 1.200,00 euro

Veroordeelt de ... tot de hierna volgende gerechtskosten:

- aan de zijde van ...
 - * rechtsplegingsvergoeding (tusseneis in vrijwaring): 1.200,00 euro

Aldus gewezen en uitgesproken op de openbare terechtzitting van de eerste burgerlijke kamer van de rechtbank van eerste aanleg te Gent op **NEGEN SEPTEMBER TWEEDUIZEND EN NEGEN**, waar aanwezig waren:

Augustus GOEGEBUER, alleenzetelend rechter;
Elly DHONT, griffier.

